„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин. на пола године 16 дин. на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 128. У Новом Саду у петак 19. августа 1888. ГОДИНА XXIII.

НАЈНОВИЈИ ПОЛОЖАЈ.

Петроград 12. августа.

Свуда се још непрестано води рачун, да ли је између Русије и Немачке до споразума дошло? Још се ништа сасвим извесно незна, али је у главноме познато, како стоје ствари. Толико стоји, да руско јавно мњење није за Немачку пријатељско.

Народ у опште огорчен је на Немачку. Сваки Рус приписује неуспех руске политике после руско-турског рата искључиво Немачкој, као што је руско јавно мнење рђаво расположено према Аустрији због кримског рата, као и за то, што се Аустрија уплела у балканске ствари. Пре тога било је руско јавно мнење против Француза, који су склапали савез против Русије, и пречили, да Русија још онда ослободи хришћанске народе и обори Турску. Време је дошло да су Французи платили за то врло скупо. Сад су Французи остављени и сва стара мржња против Француза престала је.

Данас стоји Русија између Немачке и Француске и ми видимо, да се отимају и једна и друга држава, да Русији руку пруже. Али како је Русија за себе доста јака, она за сад још не прима француску као ни немачку понуду за савез, и жели у сваком погледу одрешене и слободне руке имати.

Русија нема узрока, да се пошто по то завађа с Немачком, као што ни Француску од себе не одбацује, и за сад одржава с једном и другом државом добре и пријатељске одношаје. Ако ће се узети онако како је у самој ствари, то се мора признати, да су за данас одношаји између Немачке и Русије пријатнији и поверљивији, него што су између Русије и Француске. То долази отуда, што је у Француској непоуздано и непостојано стање.

По свој прилици руска влада вољна је, да с Немачком решава и удешава неке међународне послове, и била би задовољнија, кад би у споразуму с Немачком постигла што жели, него да то с Француском постигне. Тако бар жели данашња руска влада, а руски народ опет желео би, да се све с Француском у договору постизава.

У томе се разлази у жељи руска влада с руским народом. Од неког времена престали су сви нападаји на Немачку и руско новинарство устручава се против Немачке писати. Све то доводи се у свезу с неким споразумом, који је између руског и немачког цара удешен.

Добро обавештени причају и тврде, да је споразум постигнут, и да ће Немачка посредовати, да се бугарско питање реши у руском смислу, и да се руски уплив поврати у Бугарску, као што је пре преврата био. То би био први услов, који је између Русије и Немачке углављен. Русија се неће због бугарског питања ни с ким упуштати у преговоре, нит је решење бугарског питања животно за Русију.

Данас се понајмање говори у Русији о Бугарској и бугарско питање сматра се као узгредно. Ако се мисли, да се бугарско питање мирним путем реши, то ће Немачка у Бечу, Риму и Цариграду то питање покренути. Ако Немачкој пође за руком да се бугарско питање реши у смислу руском, то ће у неколико успоставити старо пријатељство, које је између Русије и Немачке некад постојало, и обезбедиће бар за неко време мир, који би се иначе могао пореметити.

Дакле решење бугарског питања данас је на првом месту, и сад се између Берлина, Беча и Рима воде преговори, како да се то питање најзгодније реши.

Зна се шта је гроф Калноки у бугарском питању изјављивао и отворено говорио, како се у Бугарској ништа догодити и изменути неће, и како Аустрија дозволити неће, да тамо друкчије буде. То су биле крупне речи, које је министар Калноки недавно изустио, и сад ће доћи у неповољан положај, како ће све то опореће. Немачка мораће посредовати, и Аустрију наговорити, да се одрече онога, што је до сад хтела. Ако Аустрија на то не пристане онда ће доћи до расцепа с њом и Немачком, па ако би се доцније Аустрија с Русијом сукобила, морала би сама на своју руку поступати и ратовати. У Русији нико неверује, да ће се Аустрија за вољу Бугарске с Русијом сукобити. У Аустрији морају знати, да њихов уплив у Бугарској невреди скоро ништа, и да је тамо само неколико људи, који тај уплив подражавају а то једино из своје чисто личне користи. Тако је то и у Србији, па и у Румунији. Аустрија обманјује сама себе, ако верује што јој поједини српски и бугарски државници и владари говоре у Аустрији знају, а ако не знају треба ли би знати, како се руски уплив из Србије, Бугарске, Румуније и Грчке истиснути неда, као што се Црна Гора тако с Русијом сродила, да је Црна Гора и Русија једна душа. Ако у Аустрији у оно верују, што поједини српски и бугарски политичари говоре, то ће она још већу погрешку учинити, но што су је икад учиниле.

Зар у Аустрији има људи, који су могли веровати бугарској депутацији и појединцима Бугарима, који су у Беч долазили, и уверавали, како је бугарски народ Аустрији благодарио и предао. Тако су појединци Бугари говорили у Цариграду, Берлину, Риму, Лондону и Паризу. Но други су најпре промозгали, како су Бугари благодарни Русији, која их је уз велике жртве ослободила, пак су онда рачунали и могу им Бугари бити благодарни и привржени онима, који за њих никад ништа доброг и користног уродили нису? Та ено се у Бугарској сећају оног времена, кад су аустријски конзули са аустријских лађа предавали Турцима бугарске родољубе, да ох Турци убијају и вешају! Ту хтедох само толико рећи, да се Аустрија грдно обманјује, ако мисли, да ће руски уплив на балканском полуострву заменути, јер у Аустрији не знаду, како Русија не само код куће, него и на балканском полуострву стоји. За Аустрију било би најпробитачније, да се на свим линијама с балканског полуострва повуче, и сваки сукоб с Русијом избегава. Сад у Русији мирно чекају што ће Немачка урадити, и како ће с Аустријом и Италијом у бугарском питању удесити. Ако се бугарско питање реши, и ако се берлински уговор на руско задовољство измени, то има изгледа, да ће се мир одржати, и да ће се неко поверење између велесила повратити. Русија се не жури и она може да издржи терет, који јој прикупљање војске проузрокује. Овако како је данас, Русија мора устрајати, и неће протествовати, ако ће Аустрија три пута већу војску на руску границу послати. Свакојако држе у Русији, даће се бугарски послови или сами собом, или посредством Немачке уредити, ма да се и поред те наде још једнако спремају за највеће догађаје. П.

Писма из Бањалуке.

(Посвећено г. министру Калају.)

II.

У потоњем писму наглашено је нарочито, да узроци многим појавама у нашем мјесту леже дубље, но што би неки и неки, радо да докажу, као што се и сам начин којим је народ хтио да здере образину са лица оних, који се умију онако вјешто да претварају, даје се оправдати са понашањем наших надлежних и угледних особа, који треба народу за примјер и углед да служе. Намјера ми је била да у току ових писама и сам од те ствари изнесем по нешто на видјело, јер знам да се све нити може нити смије изнијети. Ej, ej, кад би се пуно насиља код нас могло и смјело јавно укорити и на тај укор бар колико толико обазријети, неима сумње да би код нас у много којечему боље било. Оно ако ништа друго а то би се осврнуло на саму ствар о којој се пише, а не би се истраживао онај који пише, и њему о глави радило. И најпослије ако има штогод злочистог и опасног по мир и ред друштвени у свим дописима до сада из Бањалуке па били ти у „Великој Србији“, „Застави,“ „Србобрану“ и по свима српским и словенским листовима зашто наши власници законитим путем не устану на обрану поремећеног мира и поретка, и не докажу да није оно истина што се по листовима пише, а не да траже и премећу куће угледним људима по овим мјестима и обијеђују људе праве здраве, те трпају у казмате и на пропасти им раде.

Да би штовани читаоци „Заставе“ разумјели ово што рекох ја ћу сад да им подробно растумачим шта је код нас у ствари, па ако ћу у неколико отступити од реда у писмима то опет неће много кварити ред, јер је и ово што ћу да пишем опет у неколико једна слика наших неприлика, на које ми само плакати смијемо, а помоћи ни од ког не очекивати.

Ја велим плакати, као да се баш код нас и плакати смије! Та код нас је само то слободно заклопити очи и стегнути срце, па што чуо не чуо, што видио не видио, а на све што ти се заповједи и што те питају увијек са „пеке ефендум“ одговарати. Јел-те да је тешко вјеровати? Јест, али пробајте одговорити па сте свршили. Ал и опет ће нам се пребацити да претерујемо. Е ко не вјерује ево му и опет доказа, јер ми ћемо све што говоримо и да докажемо. Чујте сад сви и које боли и не боли наш јад и наше сузе!

У једном од потоњих бројева „Србобрана“

ЛИСТАК.

ВОЗАР.

ПРИПОВЕТКА ВИЋЕСЛАВА ХАЛКА.

III.

Сутра дан се говорило на превозу поглавито о том, како је ко провео прошло вече у биртији. Овај говорио ово, онај оно — сваки по нешто, сваком се нешто десило, што је могло бити довољним узроком, да о том данас говори.

По нешто се говорило и о Кмоху. Једни га исмевали, други му се ругали, а други му опет издевали разна имена — према том, какве је ко нарави био.

Фрањик није ни пазио на тај цео разговор. Пре је обично и он коју избацио; барем речи, или смехом, или досетком показао би, да и он учествује у разговору. Али данас ни овог ни оног код њега.

О том, да се Фрањик онако чудновато спречавао са Марјанком, није се управо ни говорило. Мало је њих о том знало, а ко је знао, — на што о том да говори? Боже мој, а коме се то још није десило у веку, да се са својом милом спречка или да се не расрди на њу, или можда — но као што кажем, ником не пада на памет, да би о том два пут премишљао; па и кад би, нашто да се човек за то жести и пали? — Данаске се спречкају, сутра ће се помирити, па мир — бог — хе, ко зна, можда ће бити још боље, него што је било?

Но друкчије је то код Фрањика. Он није био од оних, који су данас овакі, сутра онакі. Него он што једаред намисли, то мора извести, па ма га живота стало. Он није много говорио; но што је рекао, то је била светиња. Јако би се прегарио, ко би хтео само по множини речи судити о њему. Њега ако шта љути, може бити, да ни рођени му брат неће дознати узрок тому. Одлучи-ли се пак на какво дело, тада ради одлучно, без икаквог обзира, сигурно.

А данаске је тако много што шта излазило Фрањику пред очи, — тако много, да ни около себе није видео, шта је управо пред њим.

Звезде су сада већ изишле. Фрањик се данас осећао некако слабији него обично; данас му је изгледало, да је посао, који је данаске свршио, збиља посао — а пре није то ни на ум узимао. Шта више чинило му се, да је то возарење заиста тежи рад, него ма какав други посао. Данаске је осећао, да је јако уморан, но тешио се оним временом, када ће моћи лећи, и у сну, као што је мислио, заборавити на што. Данаске је тек сазнао, како је благословен сан. Пре је легао, што је то време са собом донело; данаске би волео, да у сну може заборавити на тако много штошта — шта више на цели свет, на све.

Но сад му уједаред паде на памет, да има данас стражу, те га то стаде једити. Пошто је јуче Мартин место њега стражарио, или барем стражарити требао, то је нов ред утврђен у погледу стражарења, те је ред данас био на Фрањику. Пре тога му није никад ни на крај памети било, да се за то једи. Пре би том приликом легао у чамац, па кад је заспао — заспао; а ако не, премишљао је о чему, па му је било мило, што стражари, те може о том премишљати. Но данаске му је та стража тако тешка падала, као да би му сињи камен груди био притиснуо.

И збиља уђе у кућицу, што је стајала поред превоза, и замоли Мартина, да буде још само данас тако добар, да стражари место њега, а он ће идућег дана — т. ј. идуће ноћи вратити. Зашто то му није рекао. А шта је Мартину и стало до тога?

Мартин није имао ништа против тога; тако је барем казао, да је њему све једно. Па дабоме — а ту спавати, а у чамцу у том нема баш велике разлике.

Фрањик легне, но о спавању ни речи. Био је истина уморан, но те мисли му никако неће из главе; шта више, да му није с поља допирало до ушију хркање Мартиново, могао би мислити, да је сан данас помео пут к људима.

Тај свет — како је био данаске заједљив! Једни говорили о том, како се двоје волели, па не би најпосле ништа од тога; други опет причали, како се друго двоје волели, а трећи ти се умеша, да од те љубави њихове не буде ништа — и сви прснуше у смех. Фрањику се чинило, као да се њему смеју.

„Видећемо,“ мислио је у себи, „хоће-ли бити што-год од тога, или не. Не буде-ли, онда неће од тога бити ништа, и то баш ни за кога.“

Плашио се тих мисли, те није смео ником у очи да погледа; можда би ипак ко-год могао те мисли из очију прочитати. Но да би се мало охрабрио, хотимице је гледао свима у очи. Та ко уме читати, шта се у нама догађа. Смешно бога ми!

И Фрањик се збиља насмешио. Тако је барем изгледало, да је сам са собом задовољан што се могао, као што је мислио, тако насмејати, да ником није могло пасти на памет, какве је пре мисли имао у глави. Био је то један једини осмејак преко целога дана, и чудновате, свакојаке мисли му се опет ројиле у глави.

Зашто се није хтела Марјанка прошле вечери с њим да измири? До душе увредио ју је, али чинило му се, кад би се могао надати каквом иметку, да му не би то ни узела за увреду, и да би му одмах опростила. Та но Кмох се није већ у два маха лепо понашао према њој, па ипак —

Али не, то не сме бити! Кмох је тако јако увредио није никад, као он. А дати се, да га Кмох осрамоти — то не, радије ће скочити у воду. — Али одмах ју је за опроштење молио! Но можда није добро молио, можда је било у његовом гласу још каквог остатка од оног гњева, који јој је баш показао. Да ју је био можда лепше молио, та није Марјанка од камена. Можда —

То му није дало, да лежи. Још је мора једанпут молити; можда ће бити тада опет све добро. Сву снагу мора сабрати, да измоли од ње опроштење најучтивије, и што је могуће најлепшим начином.

Ђипи, и изађе из кућице. Али како то — зар јој то није доста било, што ју је једанпут молио? Не би-ли то било понижење за њега, кад би ју још једанпут молио? Како било, да било — одлучи се и упути се кући Стрнадових.

Већ је стајао под прозором собице, у којој је Марјанка спавала. То је онај исти прозор, под којима је читаве сахате стајао, разговарајући се са Марјанком; онај исти прозор, код ког су рекли, да се волу, и да хоће да буду своји; онај исти прозор, код ког јој је приповедао, како већ покућанство уређује, и како ће га још уредити; онај исти прозор, код којег јој је тако често пребацивао, да га тако мало пази, и код кога се опет тако често измиривали.

И код тог истог прозора сад —

Тако неизмерна туга му срце обузе, да је мислио, неће је поднети. Изгледало му је, као да му је сињи камен груди притиснуо, а он не зна пута, како да се спасе.

изашао је допис из Бањалуке о нашим стварима, гдје се навело како наши власници силе православни народ да на свог св. Петра мора кулучити. За љубав истини наведена су и имена самих православних Србаља, и мјесто и онај још господин што је сељаке тукао кад га молише и богорадише да им одобри да не раде. Како сад наши власници ништа друго не раде него воде истрагу и натерују сељаке да им кажу и прокажу неки „велико-српски“ и „панславистички“ одбор у Бањалуци ово им да повода да ће овако најлакше ухватити дописника и агитатора, који по њиховом мишљењу свему у нашем мјесту мора живот да даје. У допис је био уплетен и овдашњи управитељ трговачке школе, односно нека његова ствар, за коју бајаги само неке особе знају, а то је, да га је прекорио бискуп, што је довео католичку децу и то троје „у шизматичку (!) цркву“ крајем године на благодарење. Исти г. Матулић је до сада и био лијепо примљен у српским православним круговима, јер је лијепо био удесио са овдашњим грађанством, а и продавао се за Србина католика. Као наручен овај је господин дошао власницима да би лакше пронашли ствар и кот. и окр. предстојник ти подвргну и испиту и истрази овог учитеља да им каже коме је за укор приповиједао. Некако истих дана буде позван на испит и управитељ српских школа г. Светозар Вукашиновић, онда и наш грађанин г. Коста Милић, правник. Све се то догодило кроз неки 10 дана. У исто вријеме позван је и владом постављен надзорник на нашој илици Слатини, да поднесе извјештај од оних који су се на Петровдан бавили тамо, као што је позват на испит и онај госп. што је сељаке тукао и натеривао на рад, па и сами сељаци, и то у исто доба али сваки равним путем да се бајаги неби сељаци што међу се разумјели. Тако је један сељак са жандаром доведен преко траписког манастира, други преко Орбање, трећи преко Клашница и одмах подвргнути буду испиту, од којих два буду задржани у апсу а трећи пуштен. Ти су сељаци доведени у петак 29 јула по нашем, а на дан прије тога у четвртак 28. јула буде прије подне на преслушању код нашег окружног престојника до ½1 сахата управитељ срп. школа Св. Вукашиновић, а около 2 сахата по подне преровљена механа и кућа овдашњег грађанина г. Николе Вучковца и у исто доба браће Малића у Градишци босанској. Код г. Вучковца чује се, да је нађено неких књига „Друштва св. Саве“, онда дјечијих школских и неких у опште за читање још од пок. брата Николина Душана и онда међу старим, папирима од прије 2—3 године стари подеран број „Србобрана“ и „Заставе“. Претресање Малића, стоји у свези са Вучковцем, јер су они у родбинској свези, а и сам полицај-комесар је пред претрес казао код Вучковца, да су „пријављени“. Како се овдје чује, код Малића су однијели приватна му писма и више бројева „Србобрана“, које је он код куће јавно држао. Но та ствар не леже само на претресању, него док сва друга браћа, који бише позивани и испитивани одмах и отпуштени бише, г. Вучковца задеси зао удес, да одмах мораде у истражни затвор, а одмах за тим буде премјештен у „окружни арешт“. А зашто? На ово питање оста грађанству само да нагађа, према оном, што су други испитивани. И Вукашиновић и Милић једно кажу, да су их питали за дописе шо „Србобрану“, „Застави“ и другим српским листовима, као и то, за што су ишли у Слатину, кад су ишли, с киме су се састајали и шта су видили и чули. Из овог се може закључити о чему се и код Вучковца ради, а што опет објелодани и понашање овдашњих власника и других, па и безобразно изазивање овдашње пештанске чифутарије, која ништа друго не говори од неколико дана, него о некој „панславистичкој агитацији“, о „великим Србима“, о „купљеним од кнеза Николе“, о некој „агитацији“ и о триста других чуда и то на такав начин, да се сво грађанство нашло увријеђено, те заложи и живот и иметак, да сузбије само чифутско ликовање и бијес. Са свим справдано што је поступак са Вучковцем и поводом ове ствари понашање неке господе изазвало велико негодовање и огорчење у свом православном грађанству. То мора да боли, кад човјек свјестан свог образа и поштења види, како му се данас диже и преко њега пење она чифутарија, коју до скора због пржавих послова затвараше и мјесеце држаше у затворима; мора да боли, кад му се данас товари на душу, да је слијепо оруђе у туђим рукама и његове најбоље мисли и намјере износе као развратне и на зло намјерајуће; мора да боли, кад се осјећа сам саморан, а са моћне му се стране говори: „сад нек вам помогне Русија и Србија и Црна Гора“; мора да боли, кад види у каквој се несигурности налази и као највећи зликовац и грешник с тешким се срцем извјутра од дјеце растаје, јер му срце зебе, да их више видити неће, а кад у вече лијеже, сан му на очи неће, него му се све приђуткују жандарски кораци и звека оружија; мора да боли, кад се са својим пријатељем, родом или знанцем састати не смије ни двије ријечи разговорити, јер ће да падне под сумњу и осјети звоздену песницу; мора да боли, кад се куд ван куће макнути не смије, па ни да оде и свој посао сврши или дијете крсти, јер га одмах одговорност чека, као што је то било са Лазом Зарићем, који је за то, што је у село отишао, те дијетету кумовао, морао под одговорност пасти. Јест, нас православне Србе много шта сад боли, што ми само болујемо и не можемо да исказујемо, нити имамо коме да кажемо, јер наши власници нам друго и не веле, него ми ћемо да утерамо страх у вас, ми ћемо да вас злом убијемо, ми ћемо да вас као мелем направимо, ми ћемо да вам дамо осјетити ко смо ми, ми ћемо . . . . . .

— Јест, господине, у вас је сила у рукама а у нас голе шаке; али из мене крв тече — овако је рекао један кнез нашем окружнику Хоровицу, — зато не дирајте је, нити нам жандарима и војском претите. Не знам, да ли све ријечи још зује у ушима г. Хоровица, али свакако не би требао, да их је заборавио, јер је врло клизав пут, којим се и данас иде код нас. Јер бацати овако сјеме неповјерења и зебње у народ; бацати једно мјесто са околином у очајно стање и товарити на душу му зла и гријехове, којима никад приступачан био није; наговешћивати отворено и јавно да ће и потомци потомака им запамтити кад су „помагали“ и „по новинама писали,“ кад су „пркосили и хтјели живи да се покажу“ све ово и још пуно нешто никако не може бити пробитачно ни за само мјесто, ни за саму земљу, ни за саму државу. Не може већ и из тога разлога што се тим јавно и отворено исповиједа, да се овај народ ничем добром, него саму злу може надати, а ко се никад ведријем и лепшем дану не нада, том се може да смркне пред очима и за то је опет „добро кад се народ моли и тужи.“ Овако како се код нас почело радити, није ништа друго но изазивање на зло.

Као што рекох то је руководило и православно српско грађанство, те се сви састану и разговоре да отиду г. окружном престојнику и замоле му се да пусти г. Вучковца, јер да ће они гарантовати за њега животом и иметком, да г. Вучковац није крив никаквог злочина или преступка, него да као грађанин своју дужност савјесно и у границама закона врши. Они неће да утичу у ток истраге, та се и даље може водити, али за љубав мира и реда, за љубав сталожења духова и утишавања незадовољства у народу, нек власт пусти Вучковца само на слободну ногу, и да сва Бањалука је увјерена да ће истрага против г. Вучковца напослетку показати да он није никад прешао границе мирног и поштеног грађанина, те је већ и по томе штета да забадава лежи у тамници под истрагом, а код куће му стар отац од 80 год. и жена са 17 чељади плачу и за помоћ вапију. Зарад боље важности грађанство пусти г. проту Ковачевића, да предводи депутацију у којој су први грађани као г. Спасоје Бабић, Лазар Ј. Поповић, Стево Памучина, Томо Радуловић, Тодор Пиштељић, Лазар Милић, Лазар М. Поповић и др. били, све људи, које и власти и народ поштује. Народ је с правом очекивао да ће му се глас саслушати, но од свега не би ништа и г. Вучковац и дан данас лежи у затвору и ако је депутација била у понедељак 1. августа на аудијенцији. До душе г. Хоровиц је доста лијепо примио депутацију и обећао ствар што скорије привести крају, јер ће окружни суд кад му се акта предају, брзо извиду провести те ће се Вучковац пустити „кроз два-три дана, јер то и тако није велика ствар.“ У овако запетом и критичном стању лијепо је што је г. окружник колико толико покушао да утиша забуну и пружи наде на боље, а ми идемо да видимо да ли ће се са г. Вучковца ствари направити мала ил велика, и ако по нашем мишљењу не може бити ни једно ни друго.

Што је још код нас врло жалосно то је да иде глас, да не само што ће г. Вучковац, „добро запамтити“ (ама шта?) Него и велики дио овдашњег грађанства. Већ се све ради да се и онај догађај о царевићевом боравку сведе на агитацију од стране отмјенијих грађана, а ови опет да су то урадили под окриљем панславизма. Без разлике сви затворени сељаци у том су смислу испитивани и упућивани, да огрјеше душу и стресу са себе одговорност (ако је у опште може бити!) на бањалучко грађанство. Да не спомињем ништа друго доста је само то, што је бег Атфизадић свједочио пред судом, да му је кмет Станаревић, казао да га је наговарао Саво Пиштељић, да иде те се тужи и помаже, а кад је даље ствар ишла пред судом, доказало се да је тих дана Станаревић био у Травнику а не у Бањалуци. Е па јели сад чудо што се ми тужимо и јадамо на данашње наше стање, кад се код нас сјвесним и поштеним људима ништа не вјерује, нити им се глас слуша и на њих обзир узима, а све оно што се против њих рекне ма од кога долазило за готово се прима, те сироти људи прави и здрави неки леже. Или зар није богу плакати кад једна поштена душа Миле Спасојевић, трговац на пријаву неки жена лежи у затвору и сад, а што сва кућна чељад тих жена и толико људи противно свједоче, на то се обзир не узима. Та не само у том него се у нас и којекаке свјетске скитнице протежирају, а наш свијет запоставља. Ево и ту примјера. Неки дана дошао овде један младић и у вароши се продавао да је Турчин Алија по имену. Турски зна добро као и немачки, по нешто руски, пољски, француски, грчки, талијански и енглески. Ова скитница без пасоша и без игдје ичега чим је овдје дошао одмах добија службу овдје у котарској области, а кад оно изађе, да је он Нијемац по имену Хајнрик. Гдје је ту сад савјесност управна и политичка, кад ми својим очима видимо ово и то власти знаду, како је тај Хајнрик се најприје са њима престављао. Па и опет се од нас тражи да затворимо очи и запушимо уши и свему се невјешти правимо, као да тако може бити. Управљамо и ово писмо на г. Калаја нек и он суди може ли он ово равнодушно гледати а

красно је вино
пуна је чаша
наздрави нам Калај паша.

Неколико Бањаључана.

Политички преглед.

Нов зајам за Србију. Бечки листови јављају, да српска влада води преговоре за нов зајам у суми од 21-ог милијона динара. Тако „N. W. Z.“ вели, да је већ једно новчано друштво понудило зајам. Друштво нуди зајам по курсу 73, а влада би хтела курс по 74. То значи друштво жели да Србија за сваку обвезницу од 100 динара, добије само 73 динара у новцу, а влада би хтела да добије 74 динара у новцу за сваку своју обвезницу од 100 динара. Влада и друштво не разилазе се у млогом, а ако и скупштина тај зајам прими, то ће бити врло жалостан и врло теретан зајам.

Шта ради Христићева влада у Србији?

Читамо у радикалном „Одјеку“:

„Још од самога почетка, а нарочито од једнога месеца дана по доласку садашње владе на управу, опазило се свуда у земљи неко кретање противу затечених кметова. Сви нови начелници и капетани, одмах пошто су своје положаје заузели, почели

Већ је хтео да лупне у прозор, да пробуди Марјанку. Два пут је подигао руку, но увек му рука клонула, пала. Чинило му се, да је велики грешник, што је Марјанку увредио; она није никада била тако рђава и зла, као што ју је по некад себи представљао, и кад би му сада допустила, можда би ту целу кривицу у ње исплакао, да буде чист пред њом.

Најпосле лупне у прозор. Изнутра се није нико одзивао. Франћик је нестрпљиво стојао с једне ноге на другу. Прислушкивао — ни дисања.

„Марјанко!“ рекне полугласно на провор.

Марјанка се није одазвала још никако. А иначе се одмах одазвала.

Опет лупне.

„Ко је то?“ повикне Марјанка, изненада пробуђена из тврдога сна.

„Марјанко, отвори прозор, ја сам“.

Марјанка је познала глас. Устане, и у пола отвори прозор.

„Молим вас, Франћиче, не правите ларму код наше куће! Мислим, да смо на чисто једно с другим“.

Затвори прозор.

„Именом те божијим молим, Марјанко, опрости ми, што сам ти скривио. Веруј ми, тако ми свевишњега творца на небесима, то се више никад неће десити!“

„Ја вам немам више шта опростити, и молим вас, да ме од данашњег дана оставите на миру“.

„Марјанко, је-л то твоја последња реч?“

„Ако хоћете, казаћу вам то још једанпут. Код нас не цветају више руже за вас, и од данашњег дана је наша кућа за вас затворена. Заборавите, шта смо били, и идите куда на другу страну!“

С тим речима затвори прозор.

Франћик је остао, и стајао још дуго код прозора. По глави му се све вртило, — можда не би погодио ни пут к превозу.

Тек после једног сахата времена дошао је к себи. Оде на чамац, и стане будити Мартина, да иде да легне, а он ће сад стражарити.

„Кад си већ отишао, — ђаво да те носи — сретан ти пут!“ говорио је Мартин иза сна.

Франћик га остави, да спава, а он седне на даску, што је била на чамцу преко.

Цела та ствар му се чудновато у глави замршивала. Све му се тако заплетено чинило, да није знао, где да нађе правога краја.

На тако што-год није био приправан. — До зоре није ни ока склопио.

Туга му се претворила у гњев; осећао се у дубини срца увређеним.

Тако понижене — — не, ту се не може бити равнодушним.

IV.

Прошло је неколико недеља, и данаске је баш недеља била.

Недељом бива по неким местима особито живо; увек барем на превозу. Шта се тамо људи преко недеље превезе! У радне дане нема човек ни два пут времена, да погледа мало, како је тамо преко воде; но за то надокнади недељом. Знам, да се многи по целу недељу дана спрема на другу страну; али час дође ово, час оно, сад дошао овај, сад опет онај, те се човек из куће и не макне. Но недељом сваки мало доспе, и скоро свако воле да изиђе мало ван села. Осим тога иду и из Нетолица у Врбан у цркву, те возар има пуне руке посла.

Возару је недеља најраднији дан; и кад не би видео те људе, које превози, у свечаном оделу, не би можда ни знао, да је недеља.

За чудо — на Франћику је било тако обично одело, као да је био радни дан. Шта, ваљда је заборавио, да је данас недеља? Та пре се носио као кита лепа цвећа тако, да га је милина била погледати. Многа девојка је радо на њега погледала; све му је тако стајало, као саливено. А данас — сасвим други момак. Што се није данас смешкао, том се није скоро нико ни чудио; јер се Франћик већ од подужег времена ни на ког ни насмешио није. Ко зна, шта њему срце тишти, а човеку није увек баш до смеха. Но да се није ни свечано обукао, то је већ по неком упало у очи; по неко је само на то гледао, неко само на то помислио — по неки су то премишљали, други је опет гурнуо свог суседа, па му је то или на ухо пришапнуо, или мигом дао знак, да посматра Франћика. О том се дабогме није говорило на широко и на дугачко, јер прво и прво о том није вредно било говорити, што је Франћик за посао обукао свакидашње одело, а друго имали су они данас о важнијим стварима шта говорити.

Неки се опет смејали, што је Мартин опет у цркви спавао.

Мартин је баш ушао у чамац, да буде Франћику при руци.

„Мартине“, рекне један, „јесте-ли натукли данас много чворака?“*)

„Можете тамо и сами погледати; тамо су још сви“, одговори Мартин.

Морам рећи, да је Мартин увек волео бити досетљив. Особито тада није остао ником дужан, кад би га ко-год за његово спавање једио.

„А шта се то кога тиче?“ мислио је у себи; а имао је најпосле и право.

На страни је Мартин неком говорио, како је то тешко, не бити дању сањив, кад нема човек по целу ноћ мира. Ноћас је, вели, превезао Кмоха и овамо и онамо; тај, вели, сад одлази к Стрнадовим свако вече. Осим тога, рече даље, да овај живот и онако ништа не вреди.

Затим се сети опет Андуле и намисли, да се још за живота мора уверити, да-ли је Андула жива, да-ли се, код оног војника, за ким је побегла, још и сада њега сећа. —

„Данаске је Кмохув навештен са Стрнадовичком девојком“, рекне један од суседа, сетивши се на Мартинове речи Кмоха. „И видиш молим те, ипак... То девојче изгледа да је ваљано, а ни Кмох није баш мачији кашаљ.“

Но онај, који је стајао поред њега, гурне га лактом, и покаже главом на Франћика, као да га упозори, да о том сад не говори. Франћик не само да је чуо мало час споменуте речи, и то, као што се чини, добро је чуо, него је приметио и оно упозорење, и чудновато погледа на онога, који је суседа, што је говорио, нањ' упозорио. Франћик није ништа друго мислио, него да га један од њих исмева, а онај други да о том хотимице говори. Тим пре му је могло то пасти на памет, јер су тад сви обратили очи на њега и једни почеше шапутати, а други га само мирно стадоше мерити. А кад преста шапат, сви замукнуше, и Франћик је добро погађао, да је сада предмет мирног посматрања.

Франћик је сав до ушију поцрвенио, а то је тим лакше могло упасти у очи, јер је он већ од подужег времена, а особито данас јако блед био.

И та је тишина трајала све до-год их није Франћик на другу страну превезао. Већма би волео био, да су сви о њему — или управо о Кмоху гласно говорили, него што су га тако у свом ћутању оставили, да нагађа, шта о њему мисле. И гле чуда, чим изиђоше из чамца, као да им ко свима уста отвори. О коме другом је могао тај свет говорити, него о Франћику? Тако је бар Франћик мислио, и радије би се завукао где-год, да га нико не види.

И Мартин се сетио, да само о Франћику могу говорити; само му је то било чудновато, што се може о човеку и тада говорити, кад се не жени. Сетио се старе пословице, да се три пут о човеку у животу говори: кад се роди, кад се жени и кад умре. А Франћик се данас не жени, па се ипак о њему говори. То га је мало и једило јер зашто да се о једном говори, а о њему нико и не шапуће, ма да му је Андула одбегла за оним војником!

За тим дођу опет на Врбенску страну, где

*) Т. ј. јеск-ли данас много спавао? јер у ческом: tluče špačky значи: спава. Пр. прев.

су кажњавати и збацивати старе кметове а постављати нове. То је било прво поље њихова рада, а све до данас остало је и најглавније. Они скоро ништа друго не раде, већ иду из општине у општину, из среза у срез, и мењају кметове. Разлог, или боље изговор, за мењање кметова свуда је један исти. Начин, на који се смењивање старих и постављање нових кметова чини, такође је с врло малим и незнатним разликама, један исти у свој земљи. Свуда је лозинка: не купи се порез; и за то или кмета старога најпре казне, па га онда разреше, или га претњом принуде на оставку, или га решењем збаце. На место тога долази, овде онде, покушавање, да се претњом или преваром изабере онај, кога капетан или начелник хоће, или се постави привремени заступник, тако звани регенат, без икаква обзира на његове грађанске врлине и права, или се просто заповешћу постави за стална кмета онај који никакога поштовања у општини нема и кога грађани никад сами не би изабрали.

У Голупцу капетан отпушта два пандура за то, да их кандидује за кметове, јер међу грађанима не може ни једнога да нађе који би му био по вољи. У Млави, капетан кажњава досадашње кметове са по 200, 300 и 400 динара, па их онда збацује и и на затвор осуђује: у Краљеву се два пут врши избор председника, па се изабрани не уводи у дужност, но се преко закона поставља онај кога капетан хоће; у Кладову се збацује изабрани кмет, па му власт наређује да преда дужност ономе кога је општина пређе с кметства збацила и чије се злоупотребе у општини трагају; у Драгачеву се самовољно премештају судије, те се задовољавају лични интереси разних механџија, збацују се кметови и на њихова места постављају људи, који немају права гласања или који нису ни до данас још предали стару покупљену порезу; протерују се од својих кућа људи, ни криви ни дужни, о чему је познато и самом министру унутрашњих дела; у Книћу се на силу бога хоће општини да наметне за кмета човек кога општина неће, па се онда иде у отворен сукоб са сељанима и испредају људима кривице; у Јовцу се два три пута мења и квари избор, па се, на послетку, растурује збор кад избере онога кога капетан неће и подмећу се људима кривице које они никад нису учинили (ономад је десет људи одабраних дошло из Јовачке општине лично у Београд да се жали министру унутрашњих дела); у Багрдану се поставља за кмета човек, за кога се сведочи да је јатак а за што и власт зна; у Крушевцу се четири пута чини избор кмета не би ли се како год омели људи, те узели онога који је г. начелнику угодан; у Х. П. Паланци простом наредбом разрешују се од дужности и председник општине, и кметови, и општински одбор, а за вршиоца председничке дужности поставља се — порески надзорник; у Лугавчини се свету на видику људи везују и везани тако на сунцу држе; у београдском округу начелник и капетани не само да збацују старе и постављају нове кметове но истерују и постављају и општинске писаре.

Ако мислите да народ не треба да бира кметове, укините данашњи закон, па их онда постављајте; али докле закон овај постоји, и док он како тако да је народу нека права на бирање кметова, ви га морате поштовати и вршити. Ако мислите да је за ову земљу политички луксуз устав и скупштина, као што смо били срећни од вас чути — онда изволте отворено укинути устав и скупштину, а немојте их бајаги остављати да живе на артији па их на делу изигравати.

И за одржавање тога неприродног положаја, и за последице које отуда наступају или још могу наступити — одговорни сте ви, и само ви; јер у тај вас положај нико није силом поставио, и ту вам одговорност нико није наметнуо!"

Вести из места и са стране.

Штампарска парница против уредника „Заставе", коју је покренуо Ј. Грујић уредник „Српског Народа" због чланка „Наше новинарство", биће 14. (26.) септембра пред будимпештанском поротом. Овако дознајемо из будимпештанских листова, а Јаша Томић није још добио оптужницу.

Не знају мађарски. У нашој престолници, Будимпешти, била је ово дана једна врло чудновата коначна расправа. Судбени сто, под председништвом судије Гезе Кошутањија, судио је једном сајџији, због неке проневере. Кад су преслушавани сведоци, десило се ово: Председник пита једног сведока мађарски: како се зове? Сведок одговара немачки да не зна мађарски. — Председник: „Где сте рођени?" — Сведок: „У Будимпешти". — Председник: „Стидите се! Кад сте рођени у Угарској, и кад хоћете у Угарској да живите, дужни сте научити мађарски". — Кад је преслушаван други сведок, који такође није знао мађарски рече му председник: „Кажите ми како то може бити, да сте ви рођени овде, ту живите и једете мађарски лебац, а не знате мађарски?" (Сведок ћути.) Председник: „Е, мој пријатељу, такве синове као што сте ви, не треба отаџбина". — Трећи сведок такође не зна мађарски. Председник му вели: „Срамота, заиста срамота!" (Слушаоци се смеју.) Председник: „Ко хоће да се смеје, нек иде напоље. А заиста је срамота, кад се слушаоци могу још због такве ствари смејати. Ко се у Угарској родио, једе угарски лебац, тај је дужан знати мађарски. То му је дужност према отаџбини". — Не можемо а да не осудимо овакав поступак председников. Од куда њему права нападати људе и довикивати им: „Стидите се", зато, што не знају мађарски. Где то стоји писано, да сваки мора знати мађарски? У закону то не стоји, већ шта више у закону јасно пише, да сваки може пред судом говорити својим матерњим језиком. Нико нема права мимо закона неког карати због тога. И овом се приликом види, како се мало поштује у Угарској „закон о народностима". А зар је напослетку баш тако лако научити какав стран језик? Ми знамо Мађаре, професоре гимназија, знамо судије, који не знају другог језика осим свог матерњег. А они су прошли велике школе, па не научише. Како се дакле то може и сме замерити људима, који можда и нису учили школе и који имају друга посла но да уче језике?! Ми написасмо ову белешку да покажемо, докле се код нас иде у претераном шовенизму. То је заиста сувише.

Беседа у Белој Цркви. Српско певачко друштво у Белој Цркви приређује у недељу 21. августа (2. септембра) у дворани „Бург" ванредну „беседу с игранком" уз суделовање госпођице Султане Циукове и госп. Бранка Врговића из Вршца. — Распоред је овај: 1. „Далматински сватови" од А. Дозеле, пева мешовити збор уз прат. оршестера. 2. „Ђулић", самопев од Толингера, пева госпођц. Султана Циукова. 3. „Убојна химна" (Ријенци) од Вагнера, пева мушки збор уз пратњу оршестера. 4. „Да л' то", самопев од *** пева Бранко Врговић. 5. „Ваљка" из Фауста од Гоунода, пева мешовити збор. 6. „Ах, молим вас миле птичице" од Гумберта, пева Султана Циукова. 7. „Официрско Коло" од Вл. Богдановића, пева мушки збор.

Догађаји у Ческој. Читаоцима нашег листа познато је, да је чески народ подељен на две странке, на староческу, која потпомаже владу грофа Тафеа, и на младоческу, — самосталну странку. Између младо и старо-Чеха води се велика борба и при накнадним изборима за државно веће, као и за земаљски сабор побеђују већином Младочеси и странка из дана у дан расте. Тако су и у најновије доба победили у Јунгбунцлави. — Ових дана дошло је опет до сукоба између обе странке. У Кенигрецу био је бирачки збор, на који дођоше Хевера, посланик на државном већу и посланик на земаљском сабору Фишера, да полажу рачун о свом раду. На том збору беху Младочеси у грдној већини и циљ им је била та, да даду неповереницу староческим посланицима. С тога не хте ни један од њих рачуна давати, изговарајући се, да већина присутних нису бирачи. На то се подигла велика вика. Хевера се усудио и позвао небираче да изађу напоље, јер он хоће само бирачима да говори, а пред народним збором, вели, говориће други пут. Пошто се нико од присутних с места макао није, то посланици одоше из дворане. За њима пођоше сви у гомилама и тек на улици не би краја вици и ларми.

Преметачина у уредништву „Србобрана." Прошли број „Србобрана" од 6. 18. августа о. г. заплењено је овд. државно одветништво због чланка: „Босна и Херцеговина". Овом приликом јавља „Србобран" ово: „Ради инкриминираног чланка, предузео је у нашему уредништву преметачину полицајни повереник г. Ђуркан. Није никакав рукопис нађен, те је са уредником нашега листа г. Павлом Јовановићем састављен записник, у коме се је исти изјавио, да је с његовим знањем и приволењем уврштен дотични чланак."

Преска парница против листа „Rumänische Revue." Новине, што излазе у немачком језику, а заступају интересе румунског народа у Угарској, по имену „Rumäniche Revue" оптужене су лане у ово доба од прилике због два чланка, што су у њима изашла. Првом је чланку натпис: „Положај Румуна у Угарској," а другому: „Православна црква у Угарској и Ердељу." Место, због кога је први чланак оптужен гласи: „У свима гранама државна живота у Угарској меродаван је једино мађарски интерес, а међу тим интереси других грађана, који сачињавају већину у овој земљи, не само да се не узимају у обзир, него се гледа на њих као на неке засебне тежње. Шовинизам, који влада, отупио је тако осећај за право и правичност, да Мађари данас нису задовољни, што се могу потпуно користити положајем, који су они више случајно него својом заслугом заузели, већ им је још криво, што друге народности теже да се у данашњем свом зависном положају развију. Мађари не гледе у другим народностима своје другове већ своје противнике . . . . Како се може један народ за такве установе одушевљавати, за установе, које су наперен против његова бића; како може свој живот и своје добро жртвовати за тело, које он сматра да му је оно по њега самог штетно? . . . Што су Румуни још и сада добре патриоте, има се приписати њиховом конзервативом карактеру и њиховом уверењу, да се овај устав не може одржати, пошто су им Мађари одавно већ узели сваки разлог, да буду патриоте. Када пак Румуни престану да буду патриоте, неће они због тога бити криви, него устав, који данас влада и онда онај, који управља тим уставом." У другоме се чланку писало о жалосном стању православне цркве у Угарској према другим црквама и нарочито према католичкој цркви. Оба је чланка написао учитељ решицки Свеван Албу. Данас, у четвртак је главна расправа пред арадским поротним судом. Тужба је покренута због дражења.

Несретни ваздухопловци. Пре неколико дана дигне се у ваздушној лопти око три сахата после подне ваздухопловац Симонде на свом грдном балону под именом „Козмос". Он је хтео да са своја два друга оде ваздухом до Беча. Но након путовања од три часа мораде се Симонде спустити балоном доле не далеко од Малдона, но како беше много дрвета у наоколо, то балон удари о дрво једно, па се распукне. Чун на балону се откину и из висине од педесет стопа пао је на земљу. Симонде је разбио главу, и после неколико часова је издахнуо. Од његових другова један је тешко, а други лако рањен.

Утакмица у лепоти. Баш ти има свакојаких људи на овом божијем свету. Док други плачу што немају хлеба, немају рада, дотле се неки размећу и приређују н. пр.: чак и утакмице у лепоти, да виде која је женскиња најлепша. Ето баш пре кратког времена изађе позив на сав женски свет целог света, да се надтичу лепотом. Место где ће та утакмица држати јесте белгијско купатило Спа Утакмица ће почети 15. септембра ове године, а трајаће само 10 дана. Женскиње се позивају да учествују, да пошљу своје слике, на којима мора бити, колико ја година, име и презиме, да-ли је удата или не, и место одакле је. Па делиће се и награде оним женскињама, које одрже мегдан. Те су награде: у новцу, у разним адђарима и дипломама. Покрај тога могу и саме женскиње, које хоће да се такмаче да оду тамо. Пут их неће стати ништа, добиће га бесплатно. Па да се човек заиста не диви!

Трговина.

= **Нови Сад**, 18. (30.) августа. На житној пијаци нашој је усљед малога попуста цене шеници на горњим пијацама и у нас са 10 до 20 новч. попустила. На против је јечам са 20 новч. скупље него досад плаћан. Кукуруз и зоб се слабо износи на пијацу а слабо се оба та зрна и тражу. Са горњих пијаца јављају да се шеница за стране пијаце тражи али цена се није унапредила. Јечма је ових дана на бечкој пијаци на 300.000 м. ц. за извоз купљено са разних жељезничких стација; цена јечму је напредна.

Данас је цена рани код нас ова: Шеница новосадска, шајкашка и сремска 7—7 ф. 10 н. Напо-

---

их је чекала опет гомила оних, који се хтели превести. Међу тима је био и Кмох.

Фрањик је стајао на крају чамца, кад су улазили у чамац. Кад је Кмох ишао око њега, необично је то потресло Фрањика. Па и Кмох се тргао, уплашивши се тим узбуђењем Фрањиковим; јер му се у први мах није друкчије чинило, него да га хоће у води да окупа. Но кад је Кмох сео, а он гордо погледа на Фрањика, као да му је рећи хтео: „Видиш-ли, шта си ти? Код твог весла, тамо држи ти свој нос!"

Фрањику није умакао тај поглед; усиљавао се, колико је год могао, да не да на себе приметити никаква узбуђења. Шта више, гледао је да да на себи познати, да се он и не осврће на оно, шта се догодило. За то науми, да сам почне о том разговор, те тако да изазове тим веће чуђење, што се том нико ни надао није. При свему том, није изустио ни прву реч, језик као да му се здрвенио, а уста као да би му ко-год оковао, па ни отворити. Скоро није знао ни где стоји; све му се вртило пред очима, ноге као одсечене, а руке клонуле као одузете. Баш метну весло у воду, кад ах уједанпут, као да му га неко отрже из руке — Фрањик упусти весло и падне на колена. Тада сакупи сву снагу; дође к себи, и одмах опет зграби весло, тако је изгледало, као да је зато клекао, да дохвати весло.

Фрањик погледа на Кмоха, Кмох се смешио. Фрањик је познао, шта значи тај осмејак.

„Ипак ме још виси изиграо" рекне у себи, па стисне, грчевито зубе, а у руку стисне весло, као да би га размрвити хтео, те још брже него пре стане веслати, тако, да се Мартин једио на њега, јер није могао да држи с њим.

V.

Код Стрнадових се после тога почело спремати за сватове. Шваља није се ни мицала из куће, отац се задовољно смешкао, мати је радила ово и оно, невеста је изгледала узрујана — једном речи, било је то као што обично бива пред сватове.

Сватови су заиста доста јавна појава, а да би се о њој говорити могло, и покаже-л' се невеста изван куће, свако ти то гледа на њу, као да ју никад у свом животу није видео, као да би какво зло учинила била, као да би имала нешто на себи што до сад у ње није било. Због тог мора невеста да буде узрујана, и над бих ја био Марјанчин отац, не бих ни на ум узимао ту њену узрујаност. Па и њен отац нарочито мисли, да не треба то на ум узимати; само што се изближе познају и привикну се, те тако на много што шта заборави, чега би се човек иначе врло тешко можда опростио.

Било је вече оне недеље, о којој сам баш приповедао.

Вечерњи ваздух беше тако пријатан, на све стране свеже — тице тамо у жбуну, као да их је когод сабио, а певању нигда краја; она чиста површина реке, оно звездама обасуто небесно плаветнило — бога ми ипак је милина на овом свету.

Фрањик се скоро заплакати хтео, када је све то тако око себе видео. Чинило му се, да би се за то баш са свима људима помирио, — са свима, па и са Кмохом. Није требе за то, само треба хтети уживати те богате красоте и лепоте, које су на све стране около нас, па човек неће ни имати времена, да буде непријатељ коме. Тако му је било жао, што се кадгод на кога разгњевио, да би одмах сваког молио за опроштење, па не би ни питао двапут, дал се тим понижава или не. Изгледало му је, да такав тренутак никад у свом животу још није осећао. Чинило му се, да све ствари губе разлике и противности међусобне, све што је једно другом противно, изгледало му је, да пружа руку помирења ради, старе борбе да престају, а на њихово место да потпуни мир наступа.

Не, тако се далеко не може ићи. Са свима се измирити, значило би учинити крст над свим, значило би: на све заборавити. Јер ипак има много дана горко записаних у нашој памети, који узрокују немир целога осталог живота, које кунемо као недоношчад децу, која доносе бригу и немир у душу нашу.

С друге стране неко зазвижди. Фрањик је чуо то звиждање, али чинило му се, да га није чуо. Барем се није ни осврнуо, да би се уверио. Звиждање се понављало, но Фрањик се није хтео осврнути на ону страну; можда се бојао, да се не отргне из својих мисли, којима живот свој пресуђује. Звиждање и опет, и опет — док најпосле није прешло у псовку и грдњу.

Фрањик је познао Кмоха по гласу. Зато није имао ни толико воље, превезати се на другу страну. Оде у кућицу да пробуди Мартина, на њему је била данас стража.

„Иди до ђавола; иди и сам, остави ме, да спавам!" повикне Мартин из сна.

Фрањик га остави да спава, па сам оде на другу страну. Спавалица Мартин није му излазио из главе; чинило му се, да је за сећање највећа благодет спавање, а за живот — не бити жив.

„То нисам мислио, Фрањиче, да већ ни ви не пазите, кад вас човек виче" дочека Кмох Фрањика са тим речма.

Фрањик се тек сад управо сети, да је дошао по Кмоха.

На његове речи није му ништа одговорио.

Док се превезали на врбенску страну, Кмох је седео иза Фрањика. Код Стрнадових се светлило, Фрањик и Кмох су гледали у прозоре Стрнадових. И то како? Сваки другим очима!

Фрањика је обузела тако огромна туга, е му се чинило, срце ће му у грудима пући. Као да му је цео свет пао на груди, а он није могао тај терет поднети. Почео се трести на целом телу као у грозници, а зуби му све цвокотали.

Испусти весло из руке, а није то ни опазио; сакрило се чак тамо негде на дну, а он то ништа није знао.

Чамац беше на сред реке — тамо, где беше вода најбржа. Чамац је јурио, као да га ветар носи, а кућа Стрнадових је све већма и већма на лево остајала.

„Гром и пакао! Какав си ми ти мајчин возар! Та ми смо се упутили Дважђанима рекне Кмох, не спазивши, да Фрањик нема више весла.

Фрањик га ни разумео није.

Кмох се к њему окрене:

„Фрањиче, сад ти заповедам, да лепо возиш!" заповеди Кмох.

Фрањик није знао, где је, шта ради; само је то знао, ко с њим говори.

„Сто ти муња, вози кад ти кажем!"

„Ај море, та ја сам ваљан возар!" диже крикне Фрањик, скочи на Кмоха, зграби га за прса, притисне га к себи, и брже него што то рекнем, баци се с њим у воду кричући: „Само сам те довде хтео превести".

Вода се над њима запенила, затворила, и — унаоколо беше тишина. —

Сутра дан су ухватили на један час даљине од Врбна празан чамац, а под Врбном две лешине, које се грчевито држале у загрљају.

Весло је још у зору стајало на сред реке, заденуто на дно. Највише се тому чудио Мартин, кад се ујутру пробудио, како је могло доспети на сред реке. Но када је дознао, шта се збило са Фрањиком, тада се први пут у свом животу заплакао. —

Марјанка није ни из куће излазила. Свет је на њу прстом показивао. Стрнад је продао кућу, па се одселили некуда на другу страну, да не би морали слушати, шта свет о њима у селу говори. —

Гроб Фрањиков није остао пуст. Мартин га је китио цвећем, каквим је већ само могао; шта више, не једанпут, кад је имао каде, заспао је на Фрањиковом гробу, па је тада спавао чак до другог дана. —

С ческог превео: М. М—и.

лица 5 ф. 60—70 н. Јечам 4 ф. 70—80 н. Зоб 4 ф. 40 н. Кукуруз 6—6 ф. 20 н. Све од 100 кгр.

Брашна млинови задоста израђују и ово се у великим количинама одноша водом и железницом. Цена је брашну без промене.

Радња са производи је врло слаба, маст и сланина се за мештанску и за потрошњу у најближој околини продаје; маст на више 64—65 ф. на мање 68—70 ф. Сланина 64—65 ф. од 100 кгр.

Производи наших вртара-бостанџија се тражу задоста уз умерену цену.

На свињској пијаци се тражи мршавих свиња, ови је мало те су скупи, плаћа се за погодишњаке 18—20 ф. годишњаке 32—40 ф. двогод. 52—60 ф. од пара. Угојених свиња се мало продаје цена 48 до 50 н. од 1 кгр.

На пијаци месарској слабо продаје теоца и јагњаца је задоста но пошто се многа живина доноси, слабо пролазу. Плаћа се за теоце 8—16 ф. од ком. Јагњци 6 ф. 50—9 ф. од пара.

Вино. Ове је недеље на појединy бурад продавано вина задоста. Вина је у наших виноградара и винарских трговаца изврсне каквоће. Цена је: лањско бело 8—12 н. шилер 10—14 н. црно 24 н. старо бело 10—16 н. шилер 12—16 н. црно 32 до 42 н. Комовица права чиста роба 16—18 н. шљивовица лањска 20—24 н. стара шљивовица 32 до 48 н. Све од 1 литре.

*

У **Будимпешти** 17. (29.) августа. На годишњем вашару одржаном на Усековање Јов. крст. прошле недеље текла је радња са производи у средњу руку; цена је већини производа досадања осим вуне ова је са 4—5 н. јефтиније продавана. Продано је 3000 м. ц. разне сорте вуне. Плаћана: Бачка без фелера 50—52 ф. боља 55—58 ф. Потиска 56—58 ф. лошанска 70—76 ф. левешка 60—64 ф. славонска и барањска 55—62 ф. финије сорте 70—76 ф. фина за штофове 80—92 ф.

Кудеља 24—28 ф., уређена 34—48 ф., за предиво 50—90 ф., кучине 7—22 ф.

Перје, продано 2200 м. ц. са 4—5 ф. до 7 ф., јефтиније него прошлог вашара; средње врсте 110 фор.

Спирита је продано 500 хект. 28—28 ф. 50 н., за квас 1000 хект. по 31 ф. рафинираног 2500 хект. 29—30 ф. Све од 10.000 лит. пер. без буради.

Маст 56 ф. 50—57 ф. 50 н. Сланина 57 ф. Шљиве до 3000 м. ц. продано са малим напретком. Плаћане босанске 75 ком. у по кгр. за окт. 25 ф., 85 ком. за октобар-новембар 19 ф. 55 н., 100 ком. 14 ф. 95 н., српске узанц 12 ф. 72 н., 130 ком. у по кгр. 11 ф. 61 н.

Мед и восак се слабо тражи.

Шишарке угар. I. 15 ф. 16 н., II. 12 ф. 13 н., III. 10—11 ф., српске I. 11—12 ф., II. 10—11 ф., III. 9—10 ф.

Коже. 60.000 ком. разних овчијих је кожа продано. Плаћане немачке 1 ф. 60—90 н., бачке и банатске 1 ф. 40—80 н. од пара, босанске и хрватске 58—62 ф. Јагњећих је 18.000 ком. продано; плаћане немачке 30—35 ф., за ћурчије 48—50 ф., бачке и банатске 50—62 ф., планинске 75—80 ф., црне ердељске 95—110 фор., пацоване 110—120 ф. Сирове коже, купаца било за доста, робе мало, цена са 10—12 ф. скупља, продано 5—6000 ком., плаћане кравије и воловске 75—85 ф., 1500 ком. кајнова по 80—100 ф., 40 000 ком. телећих 120—140 ф. од 100 кгр., 6000 ком. коњски по 9—9 ф. 50 н. од пара.

*

У **Штајнбруху**, 16. (28.) августа. На окупу је 112 552 ком. угојених свиња. Радња без промене. Плаћани угар. мат. теш. 47—48 н., млади теш. 51—52 н., средњи 50—51 н., лаки 47—48 н. Српски тешки 49—50 н., средњи 48—49 н., лаки 47—48 н. Сеоски тешки 48—49 н., средњи 48—49 н., лаки 47—48 н. Све од 1 кгр.

*

У **Будимпешти**, 17. (29.) августа. Понуда са пшеницом обилна, и воља за куповање је добра била; тенденција опет постала чврста, покрај промета од 40.000 м. ц. цена се са неколико новчића (10) повисила. Сва остала зрна мало промета без промене са ценом. Плаћана пшеница потиска тешка 7 ф. 91½ н., 82 5 8 ф. 5 н, 81·5 7 ф. 25 н., 81· 7 ф. 90 н., 79·5 7 ф. 90 н., 79· 7 ф. 85 н., 78·5 7 ф. 80 н., 78· 7 ф. 65 н. Пештанска 80·5 7 ф. 95 н., 80· 7 ф. 90 н., 79·5 7 ф. 85 н., 79. 7 ф. 80 н., 78· 7 ф. 60 н. Бачка 80·5 1000 м. ц. 80· и 78· 8 ф., 79 7 ф. 84½ н. Харватске 80·2 7 ф. 97½ н. Поморишке 4100 м. ц. 80· 8 ф. Банатске 81· 7 ф. 90 н., 80·3 7 ф. 90 н., 77· 7 ф. 65 н. Све на три месеца.

Пшеница за пролеће 8 ф. 76—78 н., за јесен пшеница 7 ф. 96—98 н. Кукуруз за август-септембар 6—6 ф. 5 н. Зоб за јесен 5 ф. 46—48 н., за пролеће зоб 5 ф. 92—95 н. Репица кол за август-септембар 14 ф. 15—17½ н.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 18. августа.

4% угарска златна рента — — —	102·—
5% „ папирна „ — — —	91·60
Дукати — — — — — —	5·83
Наполеондори (20 франака) — — —	9·75
Немачке држ. марке — — — —	60·20

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 16. августа у вече.)

Београд. (Од нарочитог извештача.) Овде се поуздано тврди, да је краљ Милан попустио и да је између њега и краљице дошло до измире. Краљица Наталија, која је сада у Букурешту, скорим ће доћи у Београд. У том случају наступиће пад Христићеве владе, јер краљица под Христићем неће у Београд. (Ова вест треба још да се обистини. Пр. ур. „Заст.“)

Ница. Професор Хохенбург, пензиониран немачки официр, уапшен је као шпијон у оном часу, кад је предавао на пошти кутију, у којој беху Леблови патрони.

Изјава.

У 121. бр. цењеног листа овог изишла је нека фамозна „Изјава“ Николе Радуловића администр. парохије у месту, у којој нас потписане са 9 тачака терети да смо проневерили иметка овдашње срп. прав. црк. општине и позива штов. читаоце да пресуде: ко је сејач раздора у месту нашем и на чијој је страни правда!

Простор листа овог неби допустио да разложно и исцрпиво на све тачке одговоримо, а и стрпљење штов. читалачке публике метнули би на коцку. Како пак тужба, у истој ствари, стоји пред форумом надлежне власти то ћемо мирном савешћу да сачекамо беспристрасни и праведни суд у ствари тој, и онда ћемо штов. читалачку публику известити путем овим о резултату у ствари овој. А што се тиче детињастог хвалисања од стране поменутог администр. да је заслуга његова што смо Србина добили за бележника, то му овим велимо: иш не прави! Да није то била стална воља сремског надсолгабирова, који је тим чином некада јавно задану реч овако часно искупио, неби Мол по поп Николином заузимању никад дошао до Србина бележника. Напоследку изјављујемо, да ћемо гледати с' прикупљеним подацима, из пређашњих времена да прикажемо свету и с' друге стране вајног курентираног свештеника Николу Радуловића, коме се поред тако обилате наплате, прохте каткад да узме за једно надгробно слово 30 фор. а за испословање допуста за венчање 50 фор. па онда који је у вођењу сеоски сплетака прави виртуоз — што могу и клупе пред варошком кућом посведочити, а то све — разуме се — чини, у добро схваћеном позиву свог узвишеног чина и као сејач мира и љубави у стаду свом! А дотле до виђења!

У Молу 12. августа 1888.

Стеван Матић.
Сава Недељковић.
Душан Матић.
Јоца Ковачић.

Јавна благодарност.

Госпођа Александра Радосављевића из Сомбора, — удовица блаженопочившег свештеника г. Љубомира Радосављевића, који је у буни (1848. год.) овде мученички погинуо — даровала је нашој светој цркви један сребрн крст, као четрдесетогодишњи спомен на свога нигда незаборављеног мужа, а нашег тадашњег свештеника, на чему племенитој дарователјци, у име наше свете цркве, црквено-школске општине, и свих овде живећих Срба наше православне вере, са овим најтоплију благодарност изричемо.

У Ст. Врбасу на Преображење 1888.

Душан Марковић, капелан. **Максим Миловановић**, с. р. свештеник.
Теодор Стојнић, председник.
Гавра Грбић, перовођа. **Милош Радановић**, тутор.

ЈАВНА ПРИЗНАНИЦА.

Велико-кикиндској српској добротворној женској задрузи стигоше на овдашње погорелце још ови прилози:

Г. Ваја Недељковић из Чакова скупио, а прилежише: по 2 фор. Г. Г. ђока Мича, Каменко Ј. Мича, Петар Бранковић, Ваја Недељковић; по 1 фор 50 нов. Лазар Чарнић; по 1 фор. Светозар Србу, Сава Токин, Ђура Дуковић, Сал. Панић, Љ. Поће, Јован Шимоишић; по 50 нов. Паја Миулеску, Мита Војновић, Коста Николић — свега 17 фор.

Славно уредништво „Бранника“ послало је 3 ф. 26 н., прилог српске црквене општине у Кулпину.

Свега: 20 ф. 26 н.
У последњем исказу: 4048 „ 38 „
Укупно: 4068 ф. 64 н.

Потписана задруга изриче свима своју топлу захвалност.

У В-Кикинди 15. јула 1888.

Н. Јовановић, тајник. **Ника Петровић**, председница.

ПОЗИВ
у редовну годишњу главну скупштину
„МАТИЦЕ СРПСКЕ“.

У смислу устава друштвеног позивају се сви чланови матичини, да изволе доћи на редовну годишњу главну скупштину, која ће бити у среду 31. августа (12. септембра) ове године у 9 сахата пре подне у дворани српског народног позоришта.

Главнији предмети за расправљање на скупштини: Конституисање скупштине. — Извештај о годишњем раду управнога одбора. — Годишњи извештај о књижевном раду. — Избор председника, потпредседника и управнога одбора. — Извештај главнога фискала о правном пословању. — Примање нових чланова. — Извештаји о прегледаним рачунима за год. 1887. — Наредбе министарске о одобреном прорачуну за год. 1888. и о прегледаним и у реду нађеним рачунима из више година. — Прорачуни о свима фондовима за годину 1889. — Предлози о распису књижевних награда из фонда Јована Наке Вел. Сент-Миклушког и Јована и Терезије Остојића. Избор питомаца из стипендијске закладе Петра Костића и Нестора Димитријевића. — Управни одбор подноси нова правила о чиновницима матичиним.

Из седнице управног одбора „Матице Српске“, у Новоме Саду 18. (30.) јула 1888.

Заступни председник „Матице Српске“:

А. Хаџић, с. р. секретар. **Паја пл. Новић**, с. р.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Услед оставке Симе Поповића учитеља остало је место учитељско у Великом-Средишту упражњено, на које се овим отвара стечај.

Плата је редовна 360 фор. и за држање повторне школе 40 фор. укупно даклем 400 фор. 6 катастралних ланаца ораће земље, по ланца пољске баште за које имаде државне порезе и еквивалент плаћати, 4 хвата дрва у природи, слободан стан са две собе, кујном, шпајзом, шупом, шталом, подрумом и пространом од авлије одељеном баштом.

Учитељ ће бити дужан у цркви појати, децу у појању обучавати, повторну школу држати, такођер и у седницама црквено-школским перо водити, као и остале бележничке писмене дужности вршити. У колико би толико музикалне способности имао да би одраслије у црквеном и народном појању и певању убучавати могао, за ту цел имаће засебно од црквене благајне годишњу награду од 60 фор а. вр. и то све дотле док исте дужности вршити буде и док општини воља буде, без да је општина исту последњу награду вечито давати приморана.

Компетенти имају своје молбенице са нужним сведочбама а особито са сведочбом да је испит из мађарског језика положио снабдевене до 3. септембра т. год. школском одбору у Великом-Средишту (пошта у месту) поднети, а избор обавиће се 4. (16.) септембра т. год. пре подне у 11 часова.

Из седнице школског одбора држане у Великом-Средишту дана 13. (25.) августа 1888.

Јоца Јорговић, претседник.

1—3

СТЕЧАЈ.

Српско-православна црквена општина у Ст. Сивцу расписује стечај на једно учитељско место на српској вероз. школи III. и IV. разреда са привременом годишњом платом од 350 ф., за повторну школу 40 ф., за послугу школску 20 ф., за огрев школски и учитељски 5 фати сламе, ¼ сесије комасиране земље, на коју учитељ плаћа порез и еквивалент, са лепим угодним станом и баштом, као и наградом од 1 ф. за сваки спровод на који позван буде.

Изабрани учитељ ће бити дужан осим редовног предавања прописаних наука у школи јоште:

I. У цркви код сваког богослужења за певницом појати и школску децу у црквеном појању обучавати.

II. Повторну школу са децом редовно држати и исту не само у читању, писању и рачунању, већ и у црквеном појању обучавати.

Молитељи нека своје молбенице снабдевене са сведочбама о стеченој способности на српској учитељској школи сомборској, и знању мађарског језика, подписаном школском одбору до 1. (13.) септембра т. г. припослати изволе.

Ст. Сивац дана 16. (28.) августа 1888.

1—1 **Школски одбор.**

ЈОВ. ГЕОРГИЈЕВИЋ
код „Писма“ у Новом Саду

потребује помоћника. Који је у галантеријској, краткој и плетене робе струки вичан, и који осим српски, мађарски и немачки зна, има првенство, а и може одма ступити. 1—3

БИРЦУЗ
„КОД КРАЉЕВИЋА МАРКА“
У РУМИ

на доњој пијаци, на главном месту врло позват већ од старијег доба, издајем од 1. октобра п. рим. 1888. год. под кирију. Ближи услови код

Персиде Л. Јовановић у Руми.

2—4

НАЈСАВРШЕНИЈИ ЛЕК ЗА ЗУБЕ И УСТА:
СПАСОНОСНА ВОДИЦА
ДРА И. РАНИМИРА.

Повлашћена (патентирана) је од високих ц. кр. влада у Бечу, Будапешти и Београду. Од стручњака је приознана као најсавршенији проналазак на пољу зубног лекарства против свију зубних и усних болести. — Она је у правом смислу речи спасоносна од најжешћих зубобоља, ревматизма у вилицама, скорбута, парулеса, непријатног задаха и у опште од свију мана у устима. Неопходно је потребна свакоме без разлике за одржавање, ојачавање, чишћење и улепшавање зуба.

Ова водица је званично анализирана опробана и концесионирана у више држава и својим чувеним спасоносним дејством надмашила је све остале лекове и сретства за зубе и уста.

Добити се може поштом непосредно уз доплату (Nachnahme) из главног стоваришта Др. И. Ранимира у Земуну (Угарској) и од Кохмајстера дрогуиста у Будапешти, као и посредовањем бољих апотека и трговина. На мање за варош Земун продаје трговина Капамацијe и друга у Земуну. — При куповини ваља пазити на ову заштитну марку, као и на своједручни потпис проналазача на свакој флашици.

2—20 Цена: 1 фор. 20 кр. а. вр.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
СВЕТОЗАРА НИКОЛИЋА
МЕЛЕНЦЕ

потребује два вешта спомоћника, ступање што пре. 1—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
СТ. Д. ШИЋАРЕВИЋА
у Турском Бечеју

потребује једног спомоћника, који може одма, а најдуже за 14 дана ступити. 1—3

МАНУФАКТУРНА И СПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА
ПЕРЕ Ј. МИХАЈЛОВИЋА
ДОБРИНЦИ (РУМА)

треба једног млађег помоћника. 1—3

ШПЕЦЕРАЈСКА И ДЕЛИКАТЕСА ТРГОВИНА
ЈОЦЕ СТЕФАНОВИЋА
у Белој Цркви

потребује једног вештог спомоћника, који осим српског, немачког и романски језик добро говори. 1—3

У СТАРО ПАЗОВО
ГОСТИОНИЦА

издаје се од 1. новембра 1888. год. под закуп на пијаци, на добром месту, која се састоји са пет соба, касапницом, шталом, шупом и леденицом. Ближи услови извешћују се код доле подписане.

1—3 **Милева Илић.**

ГВОЖЂАРСКА И ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА
К. СТОЈАНОВИЋА
У ВИНКОВЦИ

потребује два, једног старијег и једног млађег помоћника. Обој струци вични имају првенство. Ступити могу одма. 2—3

ГОСТИОНИЦУ
КОД ЗЕЛЕНОГ ВЕНЦА
у Митровици

издајем од првог новембра о. г. на више година под закуп упитати се може код властника куће Лазара С. Георгиевића у Митровици. 2—5

КЊИЖАРА
МАНОЈЛО КРАЈНОВИЋ
У МИТРОВИЦИ

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ БОГАТО И САСВИМ
НОВО УРЕЂЕНО
СТОВАРИШТЕ
СВАКОВРСНИХ СРПСКИХ,
хрватских и немачких књига,
као и свег писаћег и цртаћег прибора.
СВЕТИХ ИКОНА
и других хисторичких и најновијих француских слика и стотинама других ствари, које у књижарску струку спадају а све по врло умереној и утврђеној цени.

Писмене поруке на школске и друге књиге обављам брзо и тачно а шаљем само оно што је поручено.

С поштовањем
МАНОЈЛО КРАЈНОВИЋ.

2—3

Д. КОДА У НОВОМ САДУ.
ЛАК ЗА ПОД
ПАТОС
АЛОЈЗА КАЈЛА У БЕЧУ
ИЗВРСТАН МАЗ ЗА МЕКЕ ПАТОСЕ. ЦЕНА ПО БОЦИ 1 ФОР. 35 НОВЧ.
ВОШТАНА ПАСТА
НАЈБОЉЕ И НАЈПРОСТИЈЕ СРЕДСТВО ЗА УТАПАЊЕ (EINLASSMITTEL) ПАРКЕТА.
Цена по 1 дози 60 новч. — Препоручује
Д. КОДА У НОВОМ САДУ КОД „МРНАРА“.

ГЛАВНА ПРОДАЈА У ЗЕМУНУ КОД
АНТОНИЈА Г. ДИМИТРИЈЕВИЋА.

Поруке из места у којима се наша стоваришта не налазу, нека се упутити изволу на фабрично стовариште А. Кајла Беч IV. Resselgasse бр. 5.

Цена пакету од 5 кила 6 фор. 7—15

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.

лица 5 ф. 60—70 н. Јечам 4 ф. 70—80 н. Зоб 4 ф. 40 н. Кукуруз 6—6 ф. 20 н. Све од 100 кгр.

Брашна млинови задоста израђују и ово се у великим количинама однаша водом и жељезницом. Цена је брашну без промене.

Радња са производи је врло слаба, маст и сланина се за мештанску и за потрошњу у најближој околини продаје; маст на више 64—65 ф. на мање 68—70 ф. Сланина 64—65 ф. од 100 кгр.

Производи наших вртара-боставџија се тражу задоста уз умерену цену.

На свињској пијаци се тражи мршавих свиња, ови је мало те су скупи, плаћа се за погодишња 18—20 ф. годишњаке 32—40 ф. двогод. 52—60 од пара. Угојених свиња се мало продаје цена до 50 н. од 1 кгр.

На пијаци месарској слабо продаје теоца и ј гањаца је задоста но пошто се многа живина д носи, слабо пролазу. Плаћа се за теоце 8—16 од ком. Јагњци 6 ф. 50—9 ф. од пара.

Вино. Ове је недеље на појединy бурад пр давано вина задоста. Вина је у наших винограда и винарских трговаца изврсне каквоће. Цена ј лањско бело 8—12 н. шилер 10—14 н. црно 24 старо бело 10—16 н. шилер 12—16 н. црно 32 42 н. Комовица права чиста роба 16—18 н. шл вовица лањска 20—24 н. стара шљивовица 32 48 н. Све од 1 литре.

*

У **Будимпешти** 17. (29.) августа. На годишњ вашару одржаном на Усековање Јов. крст. прош недеље текла је радња са производи у средњу ру цена је већини производа досадања осим ву ова је са 4—5 н. јефтиније продавана. Продано 3000 м. ц. разне сорте вуне. Плаћана: Бачка (фелера 50—52 ф. боља 55—58 ф. Потиска 56— ф. лошанска 70—76 ф. левешка 60—64 ф. славс ска и барањска 55—62 ф. финије сорте 70—76 фина за штофове 80—92 ф.

Кудеља 24—28 ф., уређена 34—48 ф., за пр диво 50—90 ф., кучине 7—22 ф.

Перје, продано 2200 м. ц. са 4—5 ф. до 7 јефтиније него прошлог вашара; средње вр 110 фор.

Спирита је продано 500 хект. 28—28 ф. 50 за квас 1000 хект. по 31 ф. рафинираног 2500 хе 29—30 ф. Све од 10.000 лит. пер. без буради.

Маст 56 ф. 50—57 ф. 50 н. Сланина 57 Шљиве до 3000 м. ц. продано са малим напретк Плаћане босанске 75 ком. у по кгр. за окт. 25 85 ком. за октобар-новембар 19 ф. 55 н., 100 к 14 ф. 95 н., српске узанц 12 ф. 72 н., 130 к у по кгр. 11 ф. 61 н.

Мед и восак се слабо тражи.

Шишарке угар. I. 15 ф. 16 н., II. 12 ф. 13 III. 10—11 ф., српске I. 11—12 ф., II. 10—11 III. 9—10 ф.

Коже. 60.000 ком. разних овчијих је кожа пр дано. Плаћане немачке 1 ф. 60—90 н., бачке банатске 1 ф. 40—80 н. од пара, босанске и х ватске 58—62 ф. Јагњећих је 18.000 ком. продан плаћане немачке 30—35 ф., за ћурчије 48—50 бачке и банатске 50—62 ф., планинске 75—80 црне ердељске 95—110 фор., пацоване 110—1 ф. Сирове коже, купаца било за доста, р мало, цена са 10—12 ф. скупља, продано 5—60 ком., плаћане кравије и воловске 75—85 ф., 15 ком. кози 80—100 ф., 40 000 ком. телеће 120—140 ф. од 100 кгр., 6000 ком. коњски 9—9 ф. 50 н. од пара.

*

У **Штајнбруху**, 16. (28.) августа. На окупу 112 552 ком. угојених свиња. Радња без проме Плаћани угар. мат. теш. 47—48 н., млади те 51—52 н., средњи 50—51 н., лаки 47—48 н. Ср ски тешки 49—50 н., средњи 48—49 н., ла 47—48 н. Сеоски тешки 48—49 н., средњи 48— н., лаки 47—48 н. Све од 1 кгр.

*

У **Будимпешти**, 17. (29.) августа. Понуда шеницом обилна, и воља за куповање је добра (ла; тенденција опет постала чврста, покрај пром та од 40.000 м. ц. цена се са неколико новчи (10) повисила. Сва остала зрна мало промета (промене са ценом. Плаћана шеница потиска теш 7 ф. 91½ н., 82 5 8 ф. 5 н, 81·5 7 ф. 25 н., 7 ф. 90 н., 79·5 7 ф. 90 н., 79· 7 ф. 85 н., 7 7 ф. 80 н., 78· 7 ф. 65 н. Пештанска 80·5 7 95 н., 80· 7 ф. 90 н., 79·5 7 ф. 85 н., 79. 7 80 н., 78· 7 ф. 60 н. Бачка 80·5 1000 м. ц. 80 78· 8 ф., 79 7 ф. 84½ н. Харватске 80·2 7 97½ н. Поморишке 4100 м. ц. 80· 8 ф. Банат 81· 7 ф. 90 н., 80·3 7 ф. 90 н., 77· 7 ф. 65 Све на три месеца.

Шеница за пролеће 8 ф. 76—78 н., за је шеница 7 ф. 96—98 н. Кукуруз за август-septem 6—6 ф. 5 н. Зоб за јесен 5 ф. 46—48 н., за п леће зоб 5 ф. 92—95 н. Репица кол за авгу септембар 14 ф. 15—17½ н.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. бер од 18. августа.

4% угарска златна рента	— — —	102·—
5% „ папирна „	— — —	91·60
Дукати	— — — — — —	5·83
Наполеондори (20 франака)	— — —	9·75
Немачке држ. марке	— — — —	60·20

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 16. августа у вече.)

Београд. (Од нарочитог извештача Овде се поуздано тврди, да је краљ М лан попустио и да је између њега и кр љице дошло до измире. Краљица Натали, која је сада у Букурешту, скорим ће д ћи у Београд. У том случају наступиће пад Христићеве владе, јер краљица под Христићем неће у Београд. (Ова вест треба још да се обистини. Пр. ур. „Заст.“)

Ница. Професор Хохенбург, пензиониран немачки официр, ухапшен је као шпијон у оном часу, кад је предавао на пошти кутију, у којој беху Леблови патрони.

Изјава.

У 121. бр. цењеног листа овог изишла је нека фамозна „Изјава“ Николе Радуловића администр. парохије у месту, у којој нас потписане са 9 тачака терети да смо проневерили иметка овдашње срп. прав. црк. општине и позива штов. читаоце да пре суде: ко је сејач раздора у месту нашем и на чијој је страни правда!

Простор листа овог неби допустио да разложно и исцрпиво на све тачке одговоримо, а и стрпљење штов. читалачке публике метнули би на коцку. Каква год тужба у нетој ствари, стоји пред фору-

Учитељ ће бити дужан у цркви појати, децу у појању обучавати, повторну школу држати, такођер и у седницама црквено-школским перо водити, као и остале бележничке писмене дужности вршити. У колико би толико музикалне способности имао да би одраслије у црквеном и народном појању и певању убучавати могао, за ту цел имаће засебно од црквене благајне годишњу награду од 60 фор а. вр. и то све дотле док исте дужности вршити буде и док општини воља буде, без да је општина исту последњу награду вечито давати приморана.

Компетенти имају своје молбенице са нужним

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

СВЕТОЗАРА НИКОЛИЋА

МЕЛЕНЦЕ

потребује два вешта спомоћника, ступање што пре. 1—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

ПОУКА О КУЋАРСТВУ написао проф. М. Петровић II. изд. —.45
ПРАВА И ДУЖНОСТИ грађана од Ј. Поповића . . . . —.20
ПРАВОСЛАВНИ СРЕДЊИ КАТИХИЗИС, прерађен по катихизису Платонову, и попуњен и удешен по наставном плану за III. разред . . . . —.12
ПРАВОСЛАВНИ МАЛИ КАТИХИЗИС, прерађен по катихизису Платонову и попуњен за српске православне ученике и ученице, почетнике и почетнице у осн. школи, удешен по наставном плану . . . . —.05
ПРВИ ОСНОВИ из математичког земљописа, за ученике осн. школа према наставном плану, написао Светозар Милетић учитељ . . . . —.15
ПРВА НАУКА о вери за I. и II. разред . . . . —.10
ПРВА НАСТАВА у вери (мали катихизис) за I. и II. разред од Вукићевића . . . . —.10
ПРВИ ОСНОВИ из рачуна, у основној народној школи, са обзиром на нове мере. Ручна књига за учитеље (по Шуберту) израдио М. Т. Фрачковић . . . . —.15
ПРИПОВЕТКЕ новог завета, за српске народне школе сложио Мита Нешковић, учитељ . . . . —.30
ПРИПОВЕТКЕ из старог и новог завета. Од Ђ. Даничића —.50
ПРИПОВЕТКЕ из старог и новог завета, по библичним и јеванђелским речима за осн. нар. школе сложио Мита Нешковић учитељ . . . . —.50
ПРИПОВЕТКЕ из историје свега света, по Херцогу превео Вл. Красић. *Стари век.* Ово је дело добило награду од „Матице Српске“ . . . . —.80
ПРИРОДОПИС А. Либена. Приредио П. Деспотовић
I. Зоологија II. прерађ. издање . . . —.30
II. Ботаника „ „ „ . . . —.20
III. Минералогија „ „ „ . . . —.25
ПРОСТРАНИ катихизис православне цркве од Вукићевића I. део: за 4. и 5. разред народних и 1. и 2. разред средњих школа . . . . —.30
ПРОСТРАНИ катихизис II. део: за 6. и остале разреде народних и 3. и 4. разред средњих школа . . . . —.30
ПСАЛТИР словенски, ради вежбања у црквено-словенском читању, намењен народним основним школама, сложио Мита Нешковић, учитељ . . . . —.22
РАЧУНИЦА, (Аритметика) за прва три гимназ. разреда, за више девојачке школе и сродне им заводе, израдио по Мочнику и др. А. М. Матић II. поправљено издање . 1.50
РАЧУНИЦА за срп. нар. школе I. књига 10 н. II. књига 12 н. III. књ. 16 н. IV. књ. 20 н. V. књ. 50 н. VI. књига са сликама . . . . —.55
РАЧУНСКИ примери за уч. 3-ћег р. осн. шк. од Св. Милетића —.08
„ „ „ „ 4-ог „ „ „ „ „ „ —.08
„ „ „ „ 5-ог „ „ „ „ „ „ —.10
„ „ „ „ 6-ог „ „ „ „ „ „ —.08
СВЕШТЕНА историја са 20 слика за срп. народне школе —.06
СВЈАТОЈЕ православноје церковноје пјеније, сирјеч: собраније стихир и пјеснеј духовних 13
СЛИКЕ из светске повеснице за више девојачке школе и више разреде народних школа . . . . —.40
СЛИКЕ из историје српске за 3. разред нар. школе . . . —.20
СЛИКЕ из историје угарске за 4. разред нар. школе . . —.24
СПОМОЋНА КЊИГА за разјашњавање црквеног појања од Н. Ђ. Вукићевића . . . . —.45
СРПСКА ЧИТАНКА за ниже гимназије. Књига прва. За I. и II. разред. Саставио Ј. Живановић. Тврдо везано . —.85
— — књига друга. За III. и VI. разред. Саставио Јован Живановић. Тврдо везано . . . . 1.—
СРПСКИ ПРАВОПИС за школску потребу. Саставио Степо Чутурило . . . . —.18
СРПСКА народна основна школа. (Дидактика и Методика). За све, који се школом баве од П. Радуловића . . —.60
Упутство за Буквар за српске основне школе . . . . —·10
Упутство за прву наставу мале деце у вери, за родитеље и учитеље од Н. Ђ. Вукићевића . . . . —·20
Упутство к предавању познавања природе у народној школи. Саставио Симеон Коњевић. I. Природопис и природословље за III. разред народне школе . . . . —·80
Упутство за предавање мађарског буквара. I. део од Какујаја, израдио Ј. Поповић управитељ . . . . —·35
— II. део . . . . —·30
Упутство, а) методијског предавања за мађарски језик срп. нар. школама као помоћна књига за мађарско језикословље од Ј. Илијића; б) упутство за I. св. мађ. језикословља све у 1 књизи . . . . —·20
Употреба руске рачунаљке у основ. школи са 15 слика, упуство за народне учитеље, израдио Мита Пешковић учитељ . . . . —·15
Упутство за наставу у рачуну у нар. школи I. књига за I. разред срп. нар. школа по Е. Хенчлу, израдио А. Вуковић, учитељ . . . . —·50
II. књига, за II. разред осн. школа . . . . —·30
Упутство у Географију Ј. Билингера за ниже гимназије, реалке и више девојачке школе у два течаја. Удесио Др. Милан Димитријевић . . . . —·45
Уредбе за српске народне школе . . . . —·30
Читанка прва од С. Чутурила, тврдо укоричена . . . . —·12
Читанка друга за II. разред основих школа. Од С. Чутурила, тврдо укоричена . . . . —·24
Читанка трећа за трећи разред основних школа. Саставио Стево Чутурило . . . . —·28
Читанка за други разред срп. основне школе . . . . —·24
„ „ трећи „ „ „ „ . . . . —·28
„ „ четврти „ „ „ „ . . . . —·34
Човечије тело и његова нега. С више слика. Написао проф. Мита Петровић. II. прерађено издање . . . . —·60
Часловац ради вежбања у црквено-слов. читању намењен нар. основ. школама. Сложио М. Нешковић . . . . —·10
Црквено-словенски буквар са читанком . . . . —·16
Хемија за средње школе. По Прокопу Прохазки и другима написао М. Петровић. Са сликама, друго издање . . . —·60

Почетнице природних наука.

1. *Општи увод уз природне науке,* написао Т. Х. Хексли, превод од дра Лазе Пачуа, у тврдим корицама . . —·50
2. *Хемија* од Х. К. Роское, проф. хемије у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића, шк. реф. Са 36 слика, укоричена . . . . —·50
3. *Физика* од Балфура Стеварта, професора физике у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића школ. референта. Са 48 слика, укоричена у тврде корице . . . . —·50
4. *Физикална географија* од А. Гејкије професора геологије у Единбургу. Српски превод од др. Лазе Пачуа, са 20 слика, укоричена . . . . —·50
5. *Геологија* од А. Гејкије, професора геологије у Единбургу. Српски превод од др. Лазе Пачуа, са 47 слика, укоричена . . . . —·50
6. *Зоологија* од О. Смита, професора зоологије у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, професора српске учитељске школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укоричена . . . . —·50
7. *Астрономија* од П. Локиера, члана крал. друштва у Лондону. Српски превод од др. Ђорђа Натошевића глав. школ. референта. Са 47 слика, укоричена у тврде корице . . . . —·50
8. *Ботаника* од Х. А. де Бари професора ботанике у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, проф. срп. учитељске школе у Гор. Карловцу. Са 45 слика, укоричена . . . . —·50
9. *Физиологија* од М. Форстера, превод др. Лазе Пачуа, са сликама . . . . —·50
10. *Минералогија* од К. Петерса. Са 46 слика у тексту. Српски превод од И. Душманића, професора, тврдо укоричена . . . . —·50
11. *Помоћ у нужди и опасности док лекар не дође,* од И. Поповића . . . . —·30
12. *Како се чува и негује здравље женскиња и мале деце* од др. Љ. Радивојевића . . . . —·20

Handbuch zum Schnell Unterricht in der serbischen Umgangssprache, von Demeter Kalić, Profesor . . . . —·40

Од горе наведених школских књига дајемо 12% који на више поручи, на сопственим издањима до 15% попуста.

УЧИЛА.

Збирка геометријских тела, за наставу у науци о геометријским облицима. Кутија . . . . 4·20
Мапа Европе од Ханткеа, српска, подлепљена платном стаје . . . . 6·—
Мапа Аустро-Угарске, Босне и Херцеговине, Србије и Црне Горе. Највећем формату. Подлепљена платном стаје . . 8·—
Писмарица на тврдој артији, кутија . . . . 3·—
Школа основнога цртања за народне школе. Систематично уредио и кратким уводом снабдео Петар Мужак. Са 96 слика на 48 листова (друго издање) . . . . 1·80
Штица по методу Вукићевићевом . . . . 2·—
Глобус 8″ српски . . . . 6·70
„ српски с меридијаном . . . . 15·50
„ 6″ „ . . . . 5·—
„ „ с меридијаном . . . . 12·—
Једанпут један таблица на тврдој хартији . . . . —·2
Шрајберова велике природописне слике за зид заједно са хрватским, српским и немачким текстом са 20 колорисаних таблица:
првих 5 таблица садржавају **сисавце** . . . . 7·50
других пет таблица **птице** . . . . 7·50
трећих пет таблица амфибије, рибе и т. д. . . . 7·59
четвртих пет таблица **растиње** . . . . 7·50
Метар у виду правачника . . . . —·40
Рачунаљка руска са куглама . . . . 12·—
„ „ с разломцима . . . . 12·—
Шестар велики са луком, за креду удешен . . . . 2·50

СТЕЧАЈ.

Услед оставке Симе Поповића учитеља остало је место учитељско у Великом-Средишту упражњено, на које се овим отвара стечај.

Плата је редовна 360 фор. и за држање повторне школе 40 фор. укупно даклем 400 фор. 6 катастралних ланаца ораће земље, по ланца пољске баште за које имаде државне порезе и еквивалент плаћати, 4 хвата дрва у природи, слободан стан са две собе, кујном, шпајзом, шупом, шталом, подрумом и пространом од авлије одељеном баштом.

Д. КОДА У НОВОМ САДУ КОД „МРНАРА“.

ГЛАВНА ПРОДАЈА У ЗЕМУНУ КОД

АНТОНИЈА Г. ДИМИТРИЈЕВИЋА.

Поруке из места у којима се наша стоваришта не налазу, нека се упутити изволу на фабрично стовариште А. Кајла Беч IV. Resselgasse бр. 5.

Цена пакету од 5 кила 6 фор. 7—15

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин. на пола године 16 дин.
на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте ових ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ЛИСТ НЕЗАВИСНЕ СРПСКЕ НАРОДНЕ И ДОБРОВОЉНЕ СТРАНКЕ.

ГОДИНА XXIII.

ЦРКВЕНЕ КЊИГЕ.

ДОПОЛНИТЕЛНЫИ ТРЕБНИКЪ,
из разныхъ церковныхъ книгъ собраниаѧ и на свѣтъ изданиаѧ, трудомъ и иждивѣниемъ Іерея Василіа Николаевича, Пароха Ирижкагѡ.
Цена је у меком повезу . . . . . 3·—
„ у тврдом повезу с кожом . . . . 4·—
сасвим с кожом укоричено . . . . . 5·—
Велики Сборникъ од Димитрија Поповића, броширан . . . . . 3·—
тврдо укоричен . . . . . 4·—

Великѧ Катавасіѧ . . . . . 1·20
укоричена . . . . . 2·—
Євангеліе у финој кадифи са србр. оковом . . 40·—
Апостол у кожи увезан . . . . . 16.—
Службеник. За ручну употребу свећеника, сасвим мали у финој кожи . . . . . 6·—
Часословъ од ф. 2—8·— } Цене се управљају
Псалтиръ од ф. 3—9·— } по повезу.
Требникъ. За ручну употребу свећеника, сасвим у кожи финој. . . . . 6·—

ЗАБАВА.

ПРИПОВЕДКЕ, РОМАНИ, ПОЗОРИШНА ДЕЛА И ПЕСМЕ.

Ко од ових књига више поручи дајем 20 до 40 процената рабата у новцу.

НАЈНОВИЈА МАЛА ПЕСМАРИЦА,
одабраних ратних, прошких и сватовских песама —·10

БАЧВАНСКЕ ПЕСМЕ
скупио и издао Стеван Бошковић, мерник . . —.—
Друго врло умножено издање. . . . . —.40

ПОЉУБАЦ, весела игра у 4 радње написао Људевит Доци превео Мита Поповић . . —·40

АЛБУМ ХУМОРИСТИЧНИХ СЛИКА
саставио Стеван Јефтић. . . . . —.30

BILDER
aus dem Serbischen Volks- und Familienleben
von Franz Scherer 1 ф. 20 н.

БРАНКО РАДИЧЕВИЋ
СРПСКИ ПЕСНИК.
Написао Јован Живановић . . . . . —.20

ПЕСМЕ БРАНКА РАДИЧЕВИЋА,
илустроване од Бранка Радуловића. Елегантно издање, на врло финој хартији, штампано у формату велике четвртине, броширано. . . 2.50
У елегантним корицама са позлаћеном сликом Бранковом. 4.50

ГРОФ ОД МОНТЕ ХРИСТО.
По Александру Дима. **Сви десет** свезака и „Господар света“ од Мицелбурга. Наставак „Грофа Монте Христа“. **6 свезака.** Превео Ненад Петаковић . . . . . 6.—

ГОВОР БРОЈЕВА.
Забавна књижица за српску младеж. . . . . —.10
Говор цвећа. . . . . . —.10

ДЈЕЛА ДРА ЈОВАНА СУБОТИЋА
Песме лирске . . . . . —.80
Песме драмске. „Звонимир“. „Прехвала“ . . . —.80
Приповетке. „Црни Мијаило“, „Художници“. . —.80
„Калуђер“, истина и појезија од дра Јов. Суботића 1.20
На финој (шамоа) артији 1.40

НЕ ПРИСТОЈИ СЕ ручна књижица о неким манама и погрешкама, који се у говору и мешању с људима ваља клонити . . . . —.20

КАКО СЕ ВАЉА ЧУВАТИ И ЛЕЧИТИ ОД КОЛЕРЕ
за народ написао др. Илија Огњановић . . . —.20

ДРУШТВЕНЕ ЗАБАВЕ I.
погађања са тачкама, разговор са знацима вежбе у брзом говору . . . . . —.10

ЂЕРДАН,
приповјетка из живота народа српског у Лици и Крбави. Написао Н. Вучетић . . . . . —.20

ИЗ ДАЛМАЦИЈЕ
по „ходочашћу“ . . . . . —.30

КРАЉ ВУКАШИН,
хисториска драма у пет чинова, написао Драгутин Илијић (ово је дело „Српска Матаца“ наградила са 300 фор.) . . . . . —.50

ОСВОЈЕЊЕ НИКШИЋА. Спев Симе Поповића са сликом Њепог Височанства књагиње Милене. Ово је дело наградила „Матица Српска“ . . 1.—

ПАВАО И ВИРГИНИЈА
од Бернанден-а де сен пијера с француског превео др. Ђорђе Дера, друго прегледано и поправљено издање са две слике . . . . . —.60

ПАРИСКИ БРАКОВИ, приповетка Маркисина Мати. — Ујак и нећак, превела Милка Гргурова —.50

ПЕТ СТОТИНА МИЛИОНА БЕГОМИНИХ
приповетка Жила Верна. . . . . —.50

ПОЗОРИШНА ЛИРА
са 800 позоришних песама, са дозволом управе кр. срп. нар. позоришта. Скупио Д. Л. шаптач. —.75
У фином повезу 1.25

Сан пресвете матере Божије. . . . . . —.10

Слике из српске историје,
од Стојана Бошковима ново прегледано издање. —.80

СЛОБОДАРКА, трагедија у пет радња, написао Манојло Ђорђевић-Призренац. Ово је дело наградила „Матица Српска“ са 300 фор. . . —.80

СПРОВОД И САРАНА НЕУМРЛОГ
ДРА ЂУРЕ ДАНИЧИЋА
филолога. Спев од Ј. Д. Милутиновића . . . —.40

Смрт Смаил-Аге Ченгијића
спев И. Мажуранића са 5 слика. . . . . —.40

СРБИ У УГАРСКОЈ
њихова повесница, повластице (привилегије), црква, политичко и друштвено стање у две књиге француски написао Емил Пико проф. румунског језика и књижевности на великој школи у Паризу, с француског превео и поправама допунио др. Стеван Павловић. Превод овај наградила је „Матица Српска“ расписањем, за то наградом од 300 фор. I. и II. књига (комплет) . . . . 4·—

Шала и сатира. од Абуказема, на финој (шамоа) хартији. Штампано у формату осмине. Књига I., II., III., IV. и V. свака по . . . . . —.40

У славу преноса Бранка Радичевића из Беча на дан 10. (22.) јула 1883. . . . . —.10

Ко је крив? Савремена приповетка из руског живота, превео М. М. Протић . . . . . —.50

Нови декамерон — збија дванајст . . . . —.15

...ој ... ствари ... Ја сам ... ја ... ја ... ја

лица 5 ф. 60—70 н. Јечам 4 ф. 70—80 н. Зоб 4 ф. 40 н. Кукуруз 6—6 ф. 20 н. Све од 100 кгр.

Брашна млинови задоста израђују и ово се у великим количинама однаша водом и жељезницом. Цена је брашну без промене.

Радња са производи је врло слаба, маст и сланина се за мештанску и за потрошњу у најближој околини продаје; маст на више 64—65 ф. на мање 68—70 ф. Сланина 64—65 ф. од 100 кгр.

Производи наших вртара-бостанџија се тражу задоста уз умерену цену.

На свињској пијаци се тражи мршавих свиња ови је мало те су скупи, плаћа се за погодишња 18—20 ф. годишњаке 32—40 ф. двогод. 52—60 од пара. Угојених свиња се мало продаје цена до 50 н. од 1 кгр.

На пијаци месарској слабо продаје теоца и ј гањаца је задоста но пошто се многа живина д носи, слабо пролазу. Плаћа се за теоце 8—16 од ком. Јагњци 6 ф. 50—9 ф. од пара.

Вино. Ове је недеље на поједину бурад пр давано вина задоста. Вина је у наших винограда и винарских трговаца изврсне каквоће. Цена ј лањско бело 8—12 н. шилер 10—14 н. црно 24 старо бело 10—16 н. шилер 12—16 н. црно 32 42 н. Комовица права чиста роба 16—18 н. шл довица лањска 20—24 н. стара шљивовица 32 48 н. Све од 1 литре.

*

У **Будимпешти** 17. (29.) августа. На годишњ вашару одржаном на Усековање Јов. крст. прош недеље текла је радња са производи у средњу ру цена је већини производа досадања осим ву ова је са 4—5 н. јефтиније продавана. Продано 3000 м. ц. разне сорте вуне. Плаћана: Бачка (фелера 50—52 ф. боља 55—58 ф. Потиска 56— ф. лошанска 70—76 ф. левешка 60—64 ф. слав ска и барањска 55—62 ф. финије сорте 70—76 фина за штофове 80—92 ф.

Кудеља 24—28 ф., уређена 34—48 ф., за п диво 50—90 ф., кучине 7—22 ф.

Перје, продано 2200 м. ц. са 4—5 ф. до 7 јефтиније него прошлог вашара; средње вр 110 фор.

Спирита је продано 500 хект. 28—28 ф. 50 за квас 1000 хект. по 31 ф. рафинираног 2500 хе 29—30 ф. Све од 10.000 лит. пер. без буради.

Маст 56 ф. 50—57 ф. 50 н. Сланина 57 Шљиве до 3000 м. ц. продано са малим напретк Плаћане босанске 75 ком. у по кгр. за окт. 25 85 ком. за октобар-новембар 19 ф. 55 н., 100 к 14 ф. 95 н., српске узанц 12 ф. 72 н., 130 к у по кгр. 11 ф. 61 н.

Мед и восак се слабо тражи.

Шишарке угар. I. 15 ф. 16 н., II. 12 ф. 13 III. 10—11 ф., српске I. 11—12 ф., II. 10—11 III. 9—10 ф.

Коже. 60.000 ком. разних овчијих је кожа п дано. Плаћане немачке 1 ф. 60—90 н., бачке банатске 1 ф. 40—80 н. од пара, босанске и х ватске 58—62 ф. Јагњећих је 18.000 ком. продан плаћане немачке 30—35 ф., за ћурчије 48—50 бачке и банатске 50—62 ф., планинске 75—80 црне ердељске 95—110 фор., пацоване 110—1 ф. Сирове коже, купаца било за доста, р мало, цена са 10—12 ф. скупља, продано 5—60 ком., плаћане кравије и воловске 75—85 ф., 15 ком. кози јпова по 80—100 ф., 40 000 ком. телеће 120—140 ф. од 100 кгр., 6000 ком. коњски 9—9 ф. 50 н. од пара.

*

У **Штајнбруху**, 16. (28.) августа. На окупу 112 552 ком. угојених свиња. Радња без проме Плаћани угар. мат. теш. 47—48 н., млади т 51—52 н., средњи 50—51 н., лаки 47—48 н. С ски тешки 49—50 н., средњи 48—49 н., л 47—48 н. Сеоски тешки 48—49 н., средњи 48— н., лаки 47—48 н. Све од 1 кгр.

*

У **Будимпешти**, 17. (29.) августа. Понуда шеницом обилна, и воља за куповање је добра ла; тенденција опет постала чврста, покрај про та од 40.000 м. ц. цена се са неколико новч (10) повисила. Сва остала зрна мало промета промене са ценом. Плаћана шеница потиска те 7 ф. 91½ н., 82 5 8 ф. 5 н, 81·5 7 ф. 25 н., 7 ф. 90 н., 79·5 7 ф. 90 н., 79· 7 ф. 85 н., 7 7 ф. 80 н., 78· 7 ф. 65 н. Пештанска 80·5 7 95 н., 80· 7 ф. 90 н., 79·5 7 ф. 85 н., 79. 7 80 н., 78· 7 ф. 60 н. Бачка 80·5 1000 м. ц. 80 78· 8 ф., 79· 7 ф. 84½ н. Харватске 80·2 7 97½ н. Поморишке 4100 м. ц. 80· 8 ф. Банат 81· 7 ф. 90 н., 80·3 7 ф. 90 н., 77· 7 ф. 65 Све на три месеца.

Шеница за пролеће 8 ф. 76—78 н., за је шеница 7 ф. 96—98 н. Кукуруз за август-септем 6—6 ф. 5 н. Зоб за јесен 5 ф. 46—48 н., за п леће зоб 5 ф. 92—95 н. Репица кол за авг септембар 14 ф. 15—17½ н.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. бе од 18. августа.

4% угарска златна рента — — —	102·–
5% „ папирна „ — — —	91·6
Дукати — — — — — — —	5·8
Наполеондори (20 франака) — — —	9·7
Немачке држ. марке — — — —	60·2

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 16. августа у вече.)

Београд. (Од нарочитог извешта Овде се поуздано тврди, да је краљ лан попустио и да је између њега и к љице дошло до измире. Краљица Натал која је сада у Букурешту, скорим ће д ћи у Београд. У том случају наступиће пад Христићеве владе, јер краљица под Христићем неће у Београд. (Ова вест треба још да се обистини. Пр. ур. „Заст.“)

Ница. Професор Хохенбург, пензиј ониран немачки офисир, ухапшен је као шпијон у оном часу, кад је предавао на пошти кутију, у којој беху Леблови патрони.

Изјава.

У 121. бр. цењеног листа овог изишла је нека фамозна „Изјава“ Николе Радуловића администр. парохије у месту, у којој нас потписане са 9 тачака терети да смо проневерили иметка овдашње срп. прав. црк. општине и позива штов. читаоце да пре суде: ко је сејач раздора у месту нашем и на чијој је страни правда!

Простор листа овог неби допустио да разложно и исцрпиво на све тачке одговоримо, а и стрпљење штов. читалачке публике метнули би на коцку.

Учитељ ће бити дужан у цркви појати, децу у појању обучавати, повторну школу држати, такођер и у седницама црквено-школским перо водити, као и остале бележничке писмене дужности вршити. У колико би толико музикалне способности имао да би одраслије у црквеном и народном појању и певању убучавати могао, за ту цел имаће засебно од црквене благајне годишњу награду од 60 фор а. вр. и то све дотле док исте дужности вршити буде и док општини воља буде, без да је општина исту последњу награду вечито давати приморана.

Компетенти имају своје молбенице са нужним

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

СВЕТОЗАРА НИКОЛИЋА

МЕЛЕНЦЕ

потребује два вешта спомоћника, ступање што пре. 1—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

УДАДБА БЕАТРИЦЕ

Роман од Хуга Конвеа. Превео М. Петовић . —.80

НАЈНОВИЈИ САНОВНИК

од године 1321., са тумачењем снова . . . . —.20

БАРОНИ У СРБИЈИ

од Драгутина Ј. Илића . . . . . —.50

Песме и суврмени поздрави

од Србина Милоша Грабовачког . . . . . —.10

Споменак лирске песме Светолика Лазаревића . —.25

Приповетке Душана Рогића . . . . . —.50

О ПРЕТОВАРИВАЊУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ

од Др. Фр. Б. Фрикеа . . . . . —.30

КЊИГЕ ЗА ДЕЦУ.

БОСИЉЕ

дарак доброј деци од чика Стеве са 15 слика . —.25
повезано . . . . . —.30

ИНКИНО БЛАГО

приповетка Ф. Хофмана, превео М. Јакшић . . —.30

МАЛИ СВЕТ

књижица за српску децу, пише чика Стева.

Свеска I. . . . . —.20
Свеска II. Љубица, дечија глума у 2 радње. Написао Стеван Ј. Јефтић. . . . . —.15

ЛОАНГО,

приповетка Ф. Хофмана. Превео Милут. Јакшић —.30

СИРОМАХ СЛОВАК,

ИЛИ БЛАГО ЧОВЕКУ НА ПРАВОМЕ ПУТУ.

По бенетовој причи испричао чика Стева са 4 слике —.30

ПОЛАЖЕНИК

божићни дар српској деци од брата Радована са сликама . . . . . —.30

Поштење је претежније од новаца

разгледна драма у једној радњи **за децу** тврдо укоричено . . . . . —.20

КАКО ЈЕ ПОСТАЛА ПРЕСТАВА О ДУШИ

по немачком од дра Шулцеа . . . . . —.30

ТРИ ПРИПОВЕТКЕ

с немачког од Николе Марковића . . . . . —.25

Зборник приповедака за одраслије девојке . . —.60

НЕ СВЕДОЧИ ЛАЖНО ЗА ДРУГОГА

с немачког . . . . . —.06

ТИСКАРИЈЕ.

Протокол крештајемих табак . . . . . —.05
„ венчајемих „ . . . . . —.05
„ умирајушчих „ . . . . . —.05
Изводи из протокола крештајемих . . . . . —.03
„ „ „ венчајемих . . . . . —.03
„ „ „ умирајуштих . . . . . —.03
„ „ „ породични . . . . . —.03
Списаније народно . . . . . —.05
Душесписаније . . . . . —.05
Домовни протокол . . . . . —.05
Протоколи преко прихода и расхода . . . . . —.05
Пуномоћија (ради власти или суда) 100 табака . . . . . —.80
Обвезница 100 табака . . . . . —.80

ПРОТОКОЛИ ТВРДО ВЕЗАНИ

крештајемих, венчајемих и умирајуштих.

50 табака	. ф. 3·50	платнена леђа		50 табака	. ф. 4·—	кожна леђа	
75 „	. . ф. 5·—			75 „	. ф. 5·50		
100 „	. . ф. 6·50			100 „	. ф. 7·—		
150 „	. . ф. 9·50			150 „	. ф. 10·—		

ШКОЛСКЕ ТИСКАРИЈЕ.

Школски дневник, књига ф. 1; табак . . . . . —.05
Главни школ. записник тврдо увезан у платну за 400 ученика 2.—
— — за 1000 ученика . . . . . 4.—
— — за 2000 ученика . . . . . 7.—
Школска сведоџба, комад . . . . . —.02
Распоред часова 100 комада . . . . . —·80

ПИСАЋИ ПРИБОР.

Грајнерови прописи српски у 10 бројева туце		20
„ „ хрватски у 10 „ „		20
„ „ латински у 10 „ „		20
„ „ немачки у 12 „ „		20
„ „ мађарски у 10 „ „		20
Мусилови прописи фино издање срп. нем. мађ. дикт. и рачуница.	„	20
упражњење у кварт форм. диктандо са срп. сл.	„	40
„ „ „ мање	„	30
„ у октав „ туце 30, 40, 50, 60, 80 и		1.20
Компендије са 20/17 стм. у коричене 8 лист. 1 туце		30
„ „ „ „ „ 12 „ „		40
„ „ „ „ „ 16 „ „		50
„ „ „ „ „ 32 „ „		1.20
„ „ 20/25 стм. „ 10 „ „		—40
„ „ „ „ „ 12 „ „		60
„ „ „ „ „ 32 „ „		1.29
„ „ „ „ „ 32 „ „		1.40
„ „ „ „ „ 40 „ „		1.60
Краснопис срп. нем. линиама	„	20
„ „ „ „	„	30

ТЕКЕ ТВРДО УКОРИЧЕНЕ:

без линиа 20/17 стм. кварт форм. 42 листа туце		1.—
„ „ „ „ „ „ 103 „ „		2.—
са линиама „ „ „ „ 25 „ „		1.50
„ „ „ „ „ „ 50 „ „		1.—
„ „ 20/24 стм. „ „ 48 „ „		2.50
„ „ „ „ „ „ 60 „ „		3,—
Рачуница укоричена 20/17 стм. са 32 листова		1.20
Копшић теке за цртање од 1—15 свеске туце		—84
Копшић теке за цртање од 11—15 свеске туце		1.20
Мусилове цртанке са српским насловом туце		30
„ „ са немач. „ „		30
Теке за цртање са тачкама 27/19 смт. туце		60
Теке за цртање без тачака 17/25 стм. туце		60
„ „ „ „ „ 30/20 „ „		80
„ „ „ „ „ 35/25 „ „		1.—
„ „ „ Фуксове у 30 свезака свеска		10
Блок Nro. 1 комад		24
„ „ 2 „		30
„ „ 3 „		35
„ „ 4 „		40
„ „ 5 „		50
Табле камените Nro. 0 без линија туце . .		—50
„ „ „ 1 „ „ „ . .		—60
„ „ „ 2 „ „ „ . .		—80
„ „ „ 3 „ „ „ . .		1.—
„ „ Nro. 0 са линиама „ . .		60
„ „ „ 1 „ „ „ . .		80
„ „ „ 2 „ „ „ . .		1,—
„ „ „ 3 „ „ „ . .		1.20
Писаљке за камените табле кутија . . .		36
Пера гвоздена кутија		30
Држаљета 12 туцета		33
100 прописева (Карактера) за испит . . .		80

ПРОПИСЕВИ.

1 Рис срп. или немачки прописева 240 ком. са најновијим срп. сликама а па финој артији . 1.50
1 Рис Диктандо са истим сликама . . . 1.50
1 Рис Рачуница са истим сликама . . . 1.50

У НОВОМ САДУ, 18. августа 1888.

КЊИЖАРА

ЛУКЕ ЈОЦИЋА.

Парна штампарија М. Димитријевића у Новом Саду.

СТЕЧАЈ.

Усљед оставке Симе Поповића учитеља остало је место учитељско у Великом-Средишту упражњено, на које се овим отвара стечај.

Плата је редовна 360 фор. и за држање повторне школе 40 фор. укупно даклем 400 фор. 6 катастралних ланаца ораће земље, по ланца пољске баште за које имаде државне порезе и еквивалент плаћати, 4 хвата дрва у природи, слободан стан са две собе, кујном, шпазом, шупом, шталом, подрумом и пространом од авлије одељеном баштом.

Д. КОДА У НОВОМ САДУ КОД „МРНАРА“.

ГЛАВНА ПРОДАЈА У ЗЕМУНУ КОД

АНТОНИЈА Г. ДИМИТРИЈЕВИЋА.

Поруке из места у којима се наша стоваришта не налазу, нека се упутити изволу на фабрично стовариште А. Кајла Беч IV. Resselgasse бр. 5.

Цена пакету од 5 кила 6 фор. 7—15

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин. на пола године 16 дин. на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жирс се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ЛИСТ НЕ ЗОКУПНИЦЕ СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

ГОДИНА XXIII.

Прилог „Застави“.

КЊИЖАРА ЛУКЕ ЈОЦИЋА У НОВОМ САДУ.

П. Н.

Почем је моја књижарска радња обилато снабдевена са свима потребитим школским књигама и писаћим приборима, то овим препоручујем сл. црквеним одборима, г. учитељима и старатељима, да се изволе са поруком на мене обратити. Отправљам сваку наруџбину брзо и тачно, као што сам свагда своје штоване муштерије и до сада са мојим досадањим радом у пуној мери задовољио.

На школске књиге уступам који на више поручи 12% приде у име рабата.

ШКОЛСКЕ КЊИГЕ:

АПОСТОЛИ и ЕВАНГЕЛИЈА недељна и празнична . . . —·75
— тврдо укоричено . . . . . 1·—
АПОСТОЛ и ЕВАНЂЕЉА са сликама . . . . . —·80
БИБЛИЧНЕ ПОВЕСТИ новога завета. Н. Ђ. Вукићевић . —·40
БУКВАР са сликама за српске основне школе. . . . . —·16
БУКВАР СРПСКИ са сликама С. Чутурила, тврдо укоричен —·13
БУКВАР НЕМАЧКИ. Израдио М. Средојевић . . . . . —·15
БУКВАР НЕМАЧКИ за основне школе, по разним изворима израдио С. В. Поповић . . . . . —·16
БУКВАР СЛОВЕНСКИ од висок. школског савета одобрен —·10
БУКВАР мађ. од Ст. Коњовића I. д. . . . . —·24
— II. део . . . . . —·30
БУКВАР МАЂАРСКИ од Какујаја, за српске школе од Ј. Поповића. I. део, за други разред. III. издање . . . . —·16
— II. део, за трећи и четврти разред . . . . . —·25
БУКВАР ЦРКВЕНО-СЛОВЕНСКИ од М. Нешковића, учит. —·16
ВЕЛИКА КАТАВАСИЈА од Ђоке Петровића, катихете на учитељској школи . . . . . 1·—
ГИМНАСТИКА за мушку и женску децу у српским основним школама, по Ј. Нигелеру израдио Владимир Красић. Са сликама . . . . . —·50
ГРАМАТИКА стара словенска за гимназије и богословије од проф. Ј. Живановића. III. издање . . . . . —·80
ГРАМАТИКА српска за учитеље III. и IV. разреда. Израдио Мита Нешковић . . . . . —·50
ГРАМАТИКА српска. За средње заводе и више разреде народних школа. Написао Владимир Вујић, професор. Пето поправљено издање . . . . . —·50
ГРАМАТИКА немачког језика. По Мâку превео и прерадио Стево Чутурило. I. део . . . . . —·25
— II. део . . . . . —·45
ГРАМАТИКА српска мала за основне шлоле Ј. Павловића —·18
ГРАМАТИКА српскога језика, за народне школе написао Симеун Коњевић. Књига прва, о гласовима . . . . . —·50
ГРАДИВО ИЗ ФИЗИКЕ, од Светозара Милетића, учитеља —·30
ДИСЦИПЛИНАРНА ПРАВИЛА за учитеље српских основних школа . . . . . —·10
ГИМНАСТИЧКЕ ИГРЕ, за српске народне школе написао Ђорђе Глибоњски . . . . . 1·—
ЗБИРКА народних песама за школску младеж . . . . . —·10
ЗООЛОГИЈА за учитељске и више девојачке школе, израдио Владан Арсенијевић, професор учитељске школе у Горњем Карловцу . . . . . —·80
ЗЕМЉОПИС за српске народне школе но Кутнеру од Поповића, управитеља. III. издање са сликама . . . . . —·30
ЗЕМЉОПИС за IV. разред основних школа. II. издање, израдио Светозар Милетић, учитељ . . . . . —·20
ЗЕМЉОПИС за срп. народ. школе у Угарској, по најновијим мађарским изворима израђен. III. издање са сликама —·40
ЗЕМЉОПИС општи и отачаствени за III. и IV. разред. Написао Н. Ђ. Вукићевић . . . . . —·40
ЈЕСТАСТВЕНИЦА од Фрачковића. IV. најновије издање —·30
ИЗЪ ЧАСОСЛОВА, оупражненіе въ чтеніи церковныхъ книгъ . . . . . —·09
ИЗЪ ПСАЛТИРЯ . . . . . —·22
ИЗВОД из српске граматике. Својим ученицима саставио Ј. Живановић. II. издање . . . . . —·30
ИЗЈАШЊЕЊЕ св. литургије од Н. Ђ. Вукићевића. Ново поправљено издање . . . . . —·50
КАКО се састављају питања. Српски удесио Д. Јосић . . —·50
КРАТАК НАУК мађарског језика. I. део. Написао Милован Јанковић. Пето поправљено издање . . . . . —·30
— II. део, од Ј. Поповића, управитеља . . . . . —·36
— III. део: Мађарска читанка с речником од Ј. Поповича, управитеља . . . . . —·50
КРАТАК НАУК о глобусу. III издање . . . . . —·10
КРАТАК КАТИХИЗИС за III. разред од Вукићевића . . —·12
МАЂАРСКО ЈЕЗИКОСЛОВЉЕ у практичним примерима, по наставном плану високог министарства просвете од 29. јуна 1879. за српске основне школе удесио Јован Илијић, управитељ, одобрен од црквено-школског савета I. свеска за први и други разред (треће поправљено издање) . . . . . —·20
— II. свеска за трећи разред (треће поправљено издање) —·24
— III. свеска за четврти разред . . . . . —·30
МАЛА ПОЕТИКА за школу и народ. Написао др. Стев. Павловић . . . . . 1·20
МАЛА МАЂАРСКА ГРАМАТИКА (по Аповој методи). За школу и самоуке по Ј. Далошу од Ј. Поповића, управитеља српске више девојачке школе у Панчеву . . . —·50
МАЛА ЗЕМЉОДЕЛСКА ЧИТАНКА. За српске народне школе написао др. Ђ. Радић. Са сликама. Треће издање —·30
МАЛА КАТАВАСИЈА за школску младеж. II. издање . . —·30
МАЛА КАТАВАСИЈА од Јов. Поповића, пароха новосад. —·20
МАЛА КАТАВВСИЈА од Димитрија Поповића, свештеника —·25
МАЛА СРПСКА ГРАМАТИКА за српске народне школе, по Даничићу и Миклошићу саставио Ђ. Магарашевић, гимназијски професор . . . . . —·18
МАЛА СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА за српске народне школе —·06
МИРОВИНСКИ ЗАКОН за народне учитеље у Угарској . —·30
НАСТАВА у земљопису за други разред основне школе од Св. Милетића . . . . . —·35
— за трећи и четврти разр. основ. школе од Св. Милетића —·45
НАСТАВА у српском језику за други разр. од Св. Милетића —·20
— за трећи разред основних школа од Св. Милетића . . —·25
— за четврти разред основних школа од Св. Милетића . —·35
НАСТАВА у женским ручним радовима. Упутство за учитељице и матере српске. Са више слика. Израдио П. Деспотовић . . . . . 1·—
НАУКА о геометријским облицима од М. Петровића за четврти разред. IV. сасвим прерађено издање . . . . . —·40
НАУКА о чувању здравља за школе, Карла Реклама. Превео Д. Јосић. III. прегледано издање . . . . . —·20
НАЈОДАБРАНИЈЕ СЛИКЕ из повеснице отачаствене и светске, за четврти разред народних школа. Према градиву читаначком удесио и допунио Симеун Коњевић . . —·15
НАСТАВНИ ПЛАН за српске народне учитеље . . . . . —·20
НАША ЗЕМЉА. Читанка за народ. Посрбио Ст. В. Поповић. Читанка за пети и шести разред . . . . . —·50
НОВЕ МЕТАРСКЕ МЕРЕ од Ђуре Поповића . . . . . —·10
ОДАБРАНЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ за учење на исуст у срп. основним школама, друго прегледано и попуњено издање —·10
ОГЛЕДАЛО хришћанске добродетељи, састављено из житија светих, који се у православној источној цркви и у српском народу особито поштују. Трудом Н. Ђ. Вукићевића. Друго поправљено издање . . . . . —·50
ОПШТИ ЗЕМЉОПИС за српске народне школе по Кутнер-Мајеру . . . . . —·25
ОСНОВА ФИЗИКЕ за више разреде народних школа, више девојачке школе и сродне заводе. Написао Мита Петровић, професор. Са 70 слика. Друго прерађено издање . —.65
О ЧОВЕКУ. Спомоћна књига за учитеље и ученике основ. народ. школа. Написао М. Т. Фрачковић. II. издање . —.30
ОЧЕЊЕ или каламљење од др. Ђ. Радића са сликама . . —.10
ПИСМЕНИ САСТАВИ за српске школе, II. издање . . . —.14
ПОВЕСНИЦА СВЕТА Антонија Гинделије. За ниже разреде средњих школа. Први део: Стари век. Удесио за своје ученике др. Милан Димитријевић професор . . . . 1.—
ПОСТУПАК при настави у обичним разломцима за 4. разред нар. школе од Св. Малетића учитеља . . . . . —.40
— — при настави у десетичним разломцима за основне школе од Св. Милетића . . . . . —.40
ПРАКТИЧАН ПОСТУПАК при настави у рачуну за I. разред нар. школе. Израдио Св. Милетић учитељ . . . . —.45
— — при настави у рачуну за 2. разред народ. школе од Св. Милетића учитеља . . . . . —.70
— — при настави у рачуну за 3. разред нар. школе од Св. Милетића . . . . . —.40
ПОЗНАВАЊЕ ОБЛИКА и реченица у српском језику. За народне школе написао Симеун Коњевић. I. део. За трећи разред срп. народних школа . . . . . —.15
ПОУКА О ЧОВЕЧЈЕМ ТЕЛУ, животу и здрављу, за прву школску и домаћу наставу. Написао др. Милан Јовановић-Батут I. Тело с поља (са сликама) . . . . . —.15
II. Тело изнутра (са сликама) . . . . . —.25

...ућ побринути, нека га само мени остави. Тако је и било и полицајац остави Марка и оде.

Марко је сео покрај нас, и ја сам наредио нек му донесу прву каву. Келнер, који је служио, погледао је најпре на Марка, видео је његове подеране хаљине, погледао му је на окрпљене опанке, а сунце га је тако опалило, да је изгледао као бакрени прнац, па како му није било згодно, да пред кавеном „Хотел Им-

...ремом на Нова. У Новом нађем једног пријатеља, који ми је дао мало путна трошка и довезем се на ватреним колима до Загреба. Кад сам у Загреб дошао, нисам више имао ни једног новца, па се одважим да пешице у Беч путујем. Пре него што сам пошао, потражим нашег пријатеља, господина Илију Гутешу, који ми даде 5 форината. Мислио сам да ће ми то доста бити до Беча, и да ћу толико за пут

...пута по житија и легенда а на више места примили би ме стражари у своје кућице, или би ме гдегод сместили да преспавам. Неки, с којима сам знао и могао говорити, дали су ми и нешто јести, и кад сам им причао, због шта из Босне пешице у Беч идем и каква ме неправда гони, па ма да су биле Швабе и они су на њихову управу псовали! На путу нису ме много узнемиравали, и жандари прочитали би оно писмо, што ми је онај у Загребу написао, погледали би ми

...пасуш, заварили у моју молбеницу, коју сам за цара имао и отишли би даље. Само на једном месту, а то је било у „Грацу“ зауставе ме, одведу ме у затвор, и другог дана доведу ме пред судију, шта ли је; дозову једног, који је наш језик знао; питаше ме откуда сам и куда идем, па кад сам им све исказао, дали су ми 50 новчића и пустили ме да идем, куда хоћу. Ја сам их замолио, нек ми напишу на пасушу, како су ме зауставили, и како идем по свом послу у Беч. Нешто су ми на пасуш написали и још су ме до Беча на два места заустављали, но сваки пут пустили. Кад сам преко велике планине прешао, и где се оно ватрена кола испод земље провлаче, ту сам имао доста посла.

Ја сам хтео, да пролазим онуда, куда и гвоздена кола пролазе, али ми недадоше, него сам морао обилазити. Још сам имао једну неприлику. Кад сам се већ у равницу спуштао, сусретнем на путу неке људе, или ђаволе, који су се на једном точку возили, па како је то у шуми било, то се они од мене уплашили, а ја од њих. Ја сам мислио, да су они врагови, који се возе своме брату у сватове, а они су мислили, да сам ја неки дивљак или разбојник, и док су ме опазили, неки су се повратили и бежали, а неки су покрај мене као врагови пројурили. Мени се кожа јежила, скинуо сам капу и крстио се. Један се заустави близу мене и нешто је „соктерио“, а ја нисам онда, као ни данас ни једне речце немачки, како ли је говорио, разумео. Знао сам само „ик пите“ и он ми је бацио неколико новчића и отишао. У једном месту, већ близу Беча, нашао сам солдате, који су у Босни били, и док су ме видли, одмах су рекли: „ево Турка из Босне“,

самo да немају с нами никаква посла. Сад се види, да др. Полит и није имао никог свога, а другом приликом, ми ћемо се повући од др. Полита, нека га „његови људи“ због нас не морају напуштати. Онда ће имати више гласова, но што је пре имао.

— Најновије вести које стигоше у овај мах, говоре о том, да ће неки посланици из опозиције интерпелисати владу у ствари Стојачковићевог избора. То би заиста била њина дужност. Влада је тек недавно протурила у сабору закон, по коме се може узети срезу чак и бирачко право на извесно време, ако се докаже, да је срез подмитљиве нарави, а кратко после тога, жупани и министри траже недозвољеним начином новаца, да подмићују бираче. Заиста нечувено! Т.

Десетогодишњица окупације Босне и Херцеговине.

Испод Козаре о Преображењу.

Ево и нас, истина поспоро, да и наш вијенац приложимо на споменик десетогодишње окупације Босне и Херцеговине. Поспоро велим, јер смо се сасвим изненадили, кад у неким новинама читасмо, да се 1. јула навршило само 10 година од тог доба, а Босну и Херцеговину преобразили су толико, да би прије човјек рекао, да се десет пута по 10 година навршило од кад је Аустрија прешла границу нашу, толико је пуно свачега учињено.

Заиста за ово десет година Босна и Херцеговина много, врло много се преобразила. И сви аустро-угарски листови, који кажу, да су ове двије покрајине „невјероватно напредовале“, ми их можемо сасвим увјерити, те тако могу слободно и поуздано рећи, да су за ових 10 година Босна и Херцеговина учиниле дивовски корак, па коме другом, него баш нашој премилостивој влади да плетемо вјенце славе и хвале за ове дивовске кораке упатраг (као рак.)

Е па приступимо плетењу овог вијенца. Истина ми смо мали, али моремо велики вијенац сплести, јер цвијеће — хоћу рећи трње, — које је наша влада сијала и сије, много је. Нами је увјек на ужас, ево га дакле њојзи на украс; нек окити себе и своје чиновнике, па нек тако окићени славе десетогодишњицу.

Најглавније питање, питање аграрно, остало је још до данас недирнуто, земаљска влада није се усудила за пуних десет година загристи у ову јабуку, јамачно за то, јер не би имала чим тешити Мухамеданце.